

מבקר העירייה

דוח ביקורת בנושא

השירות הוטרונרי

תוכן העניינים

עיקרי הממצאים והמלצות.....	3
1. מבוא.....	22
2. מטרות הביקורת.....	23
3. הקיף וגבולות הביקורת.....	23
4. מבנה ותקציב השירות הווטרינרי.....	24
5. פיקוח על בתי עסק.....	26
6. רשימת עסקים.....	32
7. אמצעי אכיפה.....	35
8. כלבים – פיקוח ורישוי.....	47
9. תחנת הסגר – הכלבייה העירונית.....	59
10. עיקור חתולי רחוב.....	62

עיקרי הממצאים וההמלצות

תקציר זה כולל את עיקרי הממצאים וההמלצות. כדי לקבל מידע מלא יש לפנות לדוח המפורט

מספור הסעיפים מקביל למספור בדות המפורט

.1

מבוא

השירות הווטרינרי הוא שירות עירוני חיוני האמון על שמירת בריאות הציבור ומניעת מחלות ומפגעים הנובעים מבעלי חיים ותוצרתם. להשגת מטרה זו של שמירת בריאות הציבור פועל השירות הווטרינרי בשני מסלולים נפרדים.

- בקרה ופיקוח בהבטחת טיב ואיכות המזון מהחי הנמכר בתחומי העיר הרצליה.
- טיפול מונע בבעלי חיים שונים והגנה על האוכלוסייה בפני האפשרות להידבק מהם.

המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר ולמשרד הבריאות. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים המפורט בגוף הדוח.

.4

מבנה ותקציב השירות הווטרינרי

4.1

כוח אדם

על פי תקציב העירייה לשנת 2021 לשירות הווטרינרי 9.5 משרות קבועות, תרשים אודות כוח האדם ומבנה המחלקה מפורט בגוף הדוח.

4.2

הסמכות

במחלקה מועסקים 2 רופאים וטרינרים, מנהל המחלקה ורופאה וטרינרית עירונית. במאגר הרופאים הווטרינרים באתר משרד החקלאות ופיתוח הכפר נמצא אישור להסמכה ורישיון לעיסוק ברפואה וטרינרית בישראל, לפי חוק הרופאים הווטרינרים, תשנ"א-1991, לרופאים הווטרינריים כנדרש. כמו כן, נמצא כי לרופאים הווטרינרים במחלקה קיימת הסמכה של "מפקח" מטעם משרד הבריאות בהתאם לסעיף 244 (ג) לחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון) תשע"ו 2015. ההסמכה מיום 2/10/2019 ותוקפה ל 3 שנים.

4.3

תקציב המחלקה

פרוט תקציב המחלקה לשנים 2019-2021 נמצא בגוף הדוח, כ-80% מהוצאות המחלקה הינם הוצאות שכר ואחזקת רכב מינהלי.

.5

פיקוח על בתי עסק

5.1

כללי

חוק רישוי עסקים תשכ"ח מגדיר את העסקים טעוני הרישוי הווטרינרי, מטרת חובת הרישוי הינה "מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים". עסקים אלו כוללים בעיקר בתי עסק העוסקים בעיבוד ובמכירת מזון מן החי. אולם הפיקוח הווטרינרי אינו מוגבל רק לעסקים אלו, ורשאי לבצע פיקוח על כל סוגי העסקים להם נגיעה בעיבוד ומכירת מזון וזאת מכוח פקודת בריאות הציבור (מזון) התשמ"ג (1983) הקובעת בסעיף 9 כי "רשות מקומית תורה לפקידה ליטול דוגמאות מפעם לפעם לפי הצורך כדי להבטיח מזון טהור ואמיתי".

כללו של דבר השרות הווטרינרי מפקח על תקינות המוצרים הנמכרים לציבור בשטח השיפוט של העירייה בעיקר במוצרים המיוצרים מן החי. לאורך השנה מתבצעות באופן שוטף ע"י הרופאים הווטרינריים ביקורות בבתי העסק בעיר העוסקים במכירת וייצור מזון מן החי.

נוהל העבודה מחלק את בתי העסק למספר קטגוריות וקובע לכל קטגוריה את תדירות הבדיקות הנדרשות, הביקורת נערכת באמצעות טופס מובנה הכולל 27 סעיפים לגביהם על הווטרינר לציין תקין/לא תקין, במקרה בו התגלו ליקויים נרשם בטופס את פרק הזמן שניתן לבעל העסק לתיקון הליקוי.

נוהל: פיקוח על מזון מן החי

5.2

תהליך הפיקוח על מזון מן החי מעוגן בנוהל שעודכן לאחרונה ב – 9/2/2017. נוהל זה מגדיר מזון מן החי – בשר, דגים, עופות, ביצים, חלב ומוצריהם. סעיף 3.4 לנוהל מתייחס לבדיקות יזומות בחנויות לממכר מזון מן החי וקובע את תדירות ביצוע הבדיקות בכל סוג עסק במפורט בגוף הדוח.

החשיפה העיקרית לבריאות הציבור הינה טיפול, אחסון ועבודה עם בשר עופות ודגים. כפועל יוצא, יש למקד את הביקורות בעסקים הכוללים בשר עופות ודגים. בחינת הוראות הנוהל בקשר לתדירות הבדיקה מבוססות על עקרון זה. יחד עם זאת בחינת הנוהל מעלה כי לא נקבעה תדירות מחייבת לבדיקת מטבחי מלונות, הנוהל קובע שבדיקות במלונות יערכו על פי פנייה של תברואן העירייה ומשרד הבריאות, כמו כן אולמות אירועים וקייטרינג לא נכללים בנוהל ולא נקבעה לגביהן חובת בדיקה.

לעומת זאת מעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי או דגים נקבעה תדירות בדיקה של פעם בשנה למרות שהחשיפה העיקרית לבריאות הציבור הינה הטיפול והאחסנה של בשר טרי, עופות ודגים. נוסף ונציין כי בעוד שמעדניות וסופרים ללא מחלקת בשר מחויבים על פי הנוהל בבדיקה בתדירות של פעם בשנה לגבי מכולות בעלי אותם אפיונים לא קבע הנוהל תדירות בדיקה מחייבת אלא עפ"י דרישה.

אנו סבורים שיש מקום לשקול שינוי הנוהל באופן שכל העסקים המטפלים ומאכסנים בשר, עופות ודגים יבדקו בתדירות שתקבע, עסקים אלו יכללו מסעדות בשריות, אטליזים, סופרמרקטים, מעדניות ומכולות המוכרות בשר טרי, מטבחי מלונות מטבחי קייטרינג ואולמות אירועים. לגבי שאר העסקים כגון מסעדות חלביות מכולות מעדניות וסופרים ללא מחלקת בשר טרי תקבע תדירות בדיקות בהתאם לכוח האדם במחלקה.

אנו סבורים כי הכללות חיוב בדיקות בבתי מלון אולמות אירועים וקייטרינג בנוהל יבטיח כי כל העסקים המאכסנים או מטפלים בבשר טרי יבוקרו בתדירות כפי שיקבע.

תוכנית עבודה

5.3

תדירות הבדיקות נקבעת על ידי מנהל המחלקה המגדיר ידנית במערכת הממוחשבת את מספר הביקורות הנדרשות לעסק (בין 90 ימים ועד 365 ימים).

המערכת הממוחשבת הוגדרה כך שהיא מתריעה למנהל המחלקה על עסקים שלא בוקרו במועדן. מנהל המחלקה ציין כי עיתוי הבדיקות נקבע על פי הצורך, בהתאם להיכרות עם הבעיות של בתי העסק השונים ובהסתמך על תוצאות הביקורות בעבר.

לביקורת לא הוצגה תוכנית עבודה שנתית, חודשית או שבועית של הביקורות המתבצעות בבתי העסק, הנגזרות מתדירות הביקורות שהוזנו במערכת הממוחשבת.

מספר הביקורות ניתוח סטטיסטי

5.4

להלן נתונים אודות מספר בתי העסק בהן בוצעו ביקורת ומספר הביקורת הכולל בשנים 2018, 2019 ו-2020: (הנתונים מדוח פעולות העירייה לשנים הרלוונטיות)

שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020	
147	164	190	מספר עסקים כולל
474	485	461	מספר ביקורות כולל

משנת 2018 ועד לשנת 2020 עלה מספר העסקים המבוקרים ב - 22.5%. למרות העלייה במספר העסקים בעיר בין השנים 2018 ל- 2020 מספר הביקורות נשאר באותו סדר גודל (עליה של כ- 2.7%). נזכיר כי בשנת 2020 הוטלו סגרים והגבלות על מקומות הסעדה עקב מגפת הקורונה, עובדה שהשפיעה על תדירות הבדיקות.

תדירות ביקורת בעסקים המוכרים מזון מן החי

5.5

על פי נוהל העירייה 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" מיום 9/2/17: "עסקים שמוכרים מזון מן החי טרי ולא מעובד יבדקו לפחות שלוש פעמים בשנה ופעמיים נוספות ככל שיידרש על פי החלטת הוטרינר". מניתוח הנתונים שערכנו עולה כי לא בוקרו בתדירות הנדרשת בשנת 2018, 3 קצביות המהוות 7% מסך כל הקצביות הנתונות לביקורת, ובשנת 2020, 4 קצביות המהוות 8.6% מסך הקצביות הנתונות לביקורת.

תדירות ביקורת במסעדות

5.6

על פי הנוהל, מסעדות בעלות זיקה למחלקה הוטרינרית – יבדקו לפחות אחת לשנה ופעמיים נוספות ככל שיידרש על פי החלטת הוטרינר.

במחלקה הוטרינרית רשומים נכון לשנת 2020, 115 מסעדות הנתונות לפיקוח וטרינרי. בדיקתנו העלתה כי בשנת 2020 בוקרו כל 115 המסעדות כנדרש. בשנים 2019 ו- 2018 לא בוקרו 3 ו- 4 מסעדות בהתאמה.

תדירות ביקורת במעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי/דגים

5.7

ברשימת העסקים שבוקרו בשנת 2020 קיימים 2 מעדניות ו- 2 סופרמרקטים, עפ"י נוהל העירייה האמור, בתי עסק מסוג זה אמורים להיות מבוקרים פעמיים בשנה.

בדיקתנו העלתה כי כל העסקים בוקרו כנדרש למעט עסק אחד בשנת 2019 שבוקר פעם אחת במקום פעמיים כנדרש בנוהל.

תדירות ביקורת במכולות

5.8

על פי נוהל העירייה 5.5.04.0 מכולות יבדקו בשיתוף ועל פי פנייה של תברואן העירייה או משרד הבריאות. נתונים אודות תדירות הבדיקות במכולות בשנים 2018, 2019 ו- 2020 נמצאים בגוף הדוח.

כאמור, על פי הנוהל אין חובה (למעט פנייה של תברואן העירייה או משרד הבריאות) לביקורת בעסקים המוגדרים "מכולת".

תדירות ביקורת בבתי מלון

5.9

על פי הנוהל: "מטבחי מלונות יבדקו בשיתוף ועל פי פנייה של תברואן העירייה ומשרד הבריאות". דהיינו הנוהל אינו מחייב ביקורת בתדירות קבועה אלא על פי פניה של משרד הבריאות או תברואן עירוני.

במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית מופיעים 7 בתי מלון, נתונים אודות תדירות הבדיקות בבתי מלון בשנים 2018, 2019, 2020 ו-2021 נמצאים בגוף הדוח.

מסקירת הנתונים עולה כי בשנים 2018 ו-2019 נערכו ביקורות רק במלון תדמור, בשנת 2020 בוקרו פעם אחת 4 בתי מלון שונים. בשנת 2021 נבדקו 4 בתי מלון פעמיים עד שלוש בשנה.

תדירות הביקורת במלונות "ריץ קרלטון" ו"מלון פאבליקה" הוגדרו על ידי המחלקה הווטרינרית במערכת הממוחשבת בערכים לא תקינים (730 ימים ו-1080 ימים במקום 360 ימים).

בהקשר זה נציין כי בסעיף 6 לדוח זה מפורטים 2 בתי מלון נוספים הפועלים בעיר שאינם כלולים במערכת המידע של המחלקה וממלא לא נתונים לביקורת המחלקה.

אנו סבורים שיש מקום לשקול עריכת ביקורות בתדירות קבועה בבתי המלון בדרך שמבוצעת במסעדות.

תדירות ביקורת באולמות אירועים

5.10

נוהל העירייה אינו מגדיר תדירות ביקורת מיוחדת לאולמות אירועים. התדירות המוגדרת במערכת של פעם בשנה תואמת את תדירות הביקורת של מסעדות.

במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית מופיעים 2 אולמות אירועים, מבדיקת הביקורת במערכת של מחלקת רישוי עסקים נמצאו 6 אולמות אירועים נוספים שאינם מופיעים במסד הנתונים של המחלקה הווטרינרית ולכן לא עברו ביקורת על ידי המחלקה הווטרינרית (ראה פירוט בסעיף 6.2).

אנו סבורים שיש מקום לשקול קביעת תדירות ביצוע בדיקות במסגרת הנוהל, לאולמות אירועים, שכן לאולמות אירועים או למפעילי קייטרינג יש אפיונים שונים ממסעדות. חלק מהאולמות מתבססים על שירותי קייטרינג וקיימת חשיבות לבחינת תנאי השינוע ואחסון המזון המוכן.

אחסון ביצים – ריכוז, מיון ואחסון

5.11

במערכת הממוחשבת מוגדרת קטגוריה של "אחסון ביצים" בה מופיע עסק אחד, אין התייחסות בנוהל לגבי תדירות הביקורת בעסק מסוג זה, תדירות הביקורת הקבועה במערכת הממוחשבת לקטגוריה זו עומדת על ביקורת אחת בשנה, מבדיקת הביקורת עולה כי עסק זה נבדק על ידי המחלקה פעם בשנה.

המלצות

- לשקול עדכון תדירות הבדיקות בנוהל העירייה באופן שכל העסקים המטפלים ומאכסנים בשר טרי/עופות ודגים יבוקרו בתדירות קבועה כולל בתי מלון, אולמות אירועים וקייטרינג.

6. רשימת עסקים

6.1 כללי

המחלקה לרישוי עסקים מופקדת על מתן רישיון עסק לעסקים המוכרים מזון ברחבי העיר זאת בהתאם לחוק רישוי עסקים התשל"ב 1977.

המחלקה לרישוי עסקים מעבירה לשירות הווטרינרי את רשימת העסקים, להם זיקה לשירות הווטרינרי, שהגישו בקשה לקבלה או לחידוש של רישיון עסק. מכאן החשיבות לעדכון בסיס הנתונים על ידי מחלקת רישוי עסקים. עסק שאינו מעודכן בבסיס הנתונים של המחלקה הווטרינרית לא מפוקח על ידי המחלקה.

ההסתמכות על מסד הנתונים של המחלקה לרישוי עסקים מעוגן בנוהל המחלקה "פיקוח על מזון מהחי" בסעיף 3.4.1.

6.2 השוואת רשימת העסקים של רישוי עסקים לרשימת העסקים במחלקה הווטרינרית

בתאריך 11/11/2020 העבירה מחלקת רישוי עסקים לביקורת את רשימת העסקים להם זיקה לשירות הווטרינרי. הרשימה כוללת 373 עסקים מתוכם 204 עסקים המוגדרים כעסקים פעילים.

הביקורת השוותה בן מסד הנתונים של מחלקת רישוי עסקים בעירייה אל מול מסד הנתונים במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית. נמצאו 17 עסקים ביניהם אולמות אירועים, בתי מלון, פיצריות, בתי קפה וכדומה, המופיעים במסד הנתונים של מחלקת רישוי עסקים אך אינם מופיעים במסד הנתונים של המחלקה הווטרינרית. למותר לציין כי עסקים שאינם כלולים במסד הנתונים של המחלקה הווטרינרית אינם נתונים לפיקוחה.

אנו סבורים כי יש להקפיד על עדכון תדיר המחלקה הווטרינרית לגבי פתיחה/סגירה של בית עסק ממחלקת רישוי עסקים באופן שיאפשר ביקורת על כל בתי העסק הרלוונטיים למחלקה הווטרינרית.

6.3 סיווג העסקים במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית

נוהל המחלקה הווטרינרית מבחין בין סוגי העסקים השונים וקובע בסעיף 3.4.2 את תדירות ביצוע הבדיקות בהתאם לסוג העסק. ומכאן חשיבות סיווג העסק בקטגוריה הנכונה (אטליז, מסעדה, מלון וכדומה) היות ולכל קטגוריה תדירות בדיקה שונה.

ניתוח מסד הנתונים של המערכת הממוחשבת העלה 18 עסקים שאינם מסווגים לאף קטגוריה. הביקורת העלתה כי למרות שעסקים אלו הוגדרו ללא קטגוריה, תדירות הביקורים עודכנה במערכת לכל עסק כנדרש. מכאן שתדירות הבדיקות מוזנת ידנית ולא באופן ממוכן על פי הגדרות העסק.

המלצות

- לעדכן במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית את כלל העסקים המוכרים מזון מן החי, ואת סיווגם.
- לעדכן את תדירות הבדיקות באופן ממוכן בהתאם לסיווג העסק באופן שיאפשר בקרה ממוכנת על תדירות הבדיקות.

7. אמצעי אכיפה

7.1 כללי

כדי למנוע חריגה מהוראות התקנות ובמטרה לשמור על בריאות הציבור, עומדים לרשות הוטרנינר אמצעי אכיפה כדלהלן:

- הוטרנינר העירוני מוסמך על פי החוק להשמיד מזון מן החי שאינו ראוי למאכל אדם, השמדות מזון מן החי מבוצעות במקרים בהם נתפסים מוצרי מזון אשר מוגדרים ע"י הוטרנינר כלא ראויים למאכל אדם עקב מקור לא מזוהה, אריזה לא תקינה, תאריך פג תוקף וכדומה.
- על פי חוק רישוי עסקים, הוטרנינר יכול לפנות לרשות המקומית ולהמליץ בפניה לפתוח בהליכים משפטיים נגד בית עסק שהתגלו בו ליקויים חמורים, או שאינו פועל לתקן ליקויים שנמצאו בו. לרשות המקומית יש סמכות להוציא לבית עסק צו סגירה מנהלי.

הטלת קנסות

7.2

מבקר המדינה בדוח השנתי 64 ג' "פיקוח על מוצרי מזון מן החי" משנת 2014 בחן את אמצעי האכיפה הקיימים בסל הכלים של עירייה כנגד עסקים עם ליקויים וטרנינרים. מבקר המדינה המליץ כי "ראוי שרשויות מקומיות שלא חוקקו חוק עזר המאפשר הטלת קנס על בית עסק שנמצאו בו ליקויים וטרנינרים, ישקלו לחוקק חוק כזה. הדבר יעמיד לרשותן כלי לאכיפה ולהרתעה, וכן יביא לאחידות בנוגע לכלי האכיפה העומדים לרשות הוטרנינרים הרשותיים ביישובים השונים".

בשנת 2014 נעשה ניסיון לכלול בחוק העזר (פיקוח על מכירת מוצרים מן החי) אפשרות להטלת קנסות על בתי עסק בגין ליקויים באחזקה וטיפול במזון מן החי, ניסיון זה לא צלח. למועד הביקורת אין בידי המחלקה הוטרנינרית אפשרות להטלת קנסות בגין חריגה מההנחיות לטיפול במזון מן החי.

פסילה והשמדת מזון

7.3

במסגרת הביקורות השגרתיות שמבצע הוטרנינר העירוני, קובע נוהל העירייה "פיקוח על מזון מהחי" כי: "באחריות הוטרנינר העירוני למלא טופס "ביקורת בעסקים למכירת מוצרי מזון מן החי (מסמך ישים 2). בנוסף לשמירת הטופס בקלסר העסק כל הביקורות והממצאים מתועדים גם בתוכנת המחשב".

מסקירת הביקורת את הטופס (מסמך ישים 2) עולה כי הטופס מכיל פרטים על העסק הנבדק תאריך עריכת הביקורת ושם הבודק. הטופס מכיל 27 סוגי פרטים להתייחסות. במקרה בו הוחלט על פסילת מזון והשמדתו ימלא הוטרנינר "טופס השמדה" הכולל, תאריך הבדיקה, מספר סידורי, שם העסק וכתובתו, וטבלה בה מפורט סוג המזון המושמד, הכמות בק"ג סיבת הפסילה/השמדה. חתימת בעל העסק וחתימת הוטרנינר.

בשנת 2018 הושמדו 1,891 ק"ג בשנת 2019 3,458 ק"ג, ובשנת 2020 1,884 ק"ג.

מנתוני פסילות בשר בעסקים בעיר עולה כי חלה עליה של 55% בין השנים 2018 ל-2019 במשקל הבשר שהושמד על ידי המחלקה הוטרנינרית. נתוני ההשמדה בשנת 2020 הושפעו מהפעילות החלקית של בתי העסק כתוצאה מסגרי הקורונה.

מדגם הביקורת – השמדת מזון

7.4

במסגרת הביקורת נדגמו 3 תיקי עסקים בהם נמצאו ליקויים שהובילו לפסילת המזון על ידי הוטרנינר העירוני.

- בכל המקרים שנבדקו לא נרשמו "השיפורים הנדרשים" בשדה המיועד באופן שלא קיים תיעוד לצעדים הנדרשים לצורך תיקון הליקויים.
- מסקירת המדגם עולה כי לא הוזנו שמות בעלי העסקים שנכחו בזמן הביקורת ובזמן הוצאת תעודת פסילה/החרמה.
- חתימת נציג העסק בתעודת הפסילה/החרמה לא כללה את שמו.

המלצות

- להקפיד על מילוי כל ה"שדות" במערכת הממוחשבת ולציין את השיפורים הנדרשים.
- להקפיד לציין גם במערכת הממוחשבת וגם על גבי תעודת הפסילה/החרמה את שם ותפקיד נציג בעלי העסק שהתלווה לוטרנינר העירוני וחתם על טופס ההשמדה.

אי חידוש רישיון עסק

7.5

במקרים בהם קיימות חריגות מההוראות הכלולות בתקנות רישוי עסקים, ממליץ הוטרנינר העירוני על אי חידוש רישיון העסק.

במסגרת הביקורת נסקרה רשימת העסקים בשנתיים האחרונות בהם המליץ הוטרנינר העירוני על אי חידוש רישיון עסק. פרטי רשימה זו מילוי 2021 מפורטת בגוף הדוח.

בדיקתנו מעלה כי בעסקים אלו התגלו חריגות חוזרות ונשנות במהלך השנים האחרונות. אנו סבורים שיש מקום לקצר את תהליכי האכיפה בכל הקשור בחידוש רישיון העסק, ולנקוט במקרים חריגים בהוצאת צו סגירה, כדי לצמצם את הזמן בו פועלים עסקים המטפלים במזון מן החי שלא בהתאם לתקנות.

פרסום אירועי השמדת מזון

7.6

אחת הדרכים להרתיע בעלי עסקים בהם התגלו חריגות חוזרות הינו פרסום תוצאות הביקורת והשמדת הבשר בבחינת "ידע הציבור ויזהר" הוטרנינר העירוני מסר לביקורת כי פרסום מסוג זה נעשה על ידי משרד הבריאות, ממצאי הביקורת והדוח על השמדת מזון מועבר באופן ממוכן למשרד הבריאות ויש אפשרות לוטרנינר העירוני לציין האם יש לפרסם את תוצאות הביקורת והשמדת המזון. הפרסום עצמו מבוצע על ידי משרד הבריאות. לדברי הוטרנינר רק במקרה אחד ציין הוטרנינר כי הוא ממליץ לפרסם את ממצאי הביקורת.

אנו סבורים שבהעדר אמצעי אכיפה פרסום ממצאי הביקורת והשמדת המזון הינו האמצעי היחיד העומד לרשות העירייה ויש לשקול שימוש בו במקרה בו קיימות חריגות חוזרות ונשנות. נציין כי פרסום מסוג זה יכול להיעשות באופן ישיר על ידי העירייה בנוסף לדיווח למשרד הבריאות.

המלצות

- לזרז הטיפול בעסקים שאינם עומדים בהוראות תקנות חוק רישוי עסקים, ובמקרים חריגים לפעול לסגירתם.
- לשקול פרסום תוצאות הביקורת הוטרנינרית והשמדת מזון במקרים בהם קיימת חריגות חוזרות כאמצעי הרתעה לבעלי העסק ולאזהרת הציבור.

8. כלבים – פיקוח ורישוי8.1 כללי

המחלקה הווטרינרית אחראית לפיקוח על הכלבים בתחום העיר במטרה למנוע הפצת מחלות ולשמור על בריאות הציבור. סעיף 247 לפקודת העיריות קובע חובה ל"רישומם והחזקתם של כלבים" וכן את חובת העירייה בטיפול בכלבים משוטטים. ה"חוק להסדרת הפיקוח על כלבים" התשס"ה 2005, קובע תנאים לגבי אחזקת כלבים וחוק העזר של עיריית הרצלייה "פיקוח על כלבים" מסדיר את נושא הפיקוח והרישוי ומחייב כל בעל כלב שגילו עולה על שלושה חודשים בסימון כלבו באמצעות שבב אלקטרוני ובחידוש רישיון מידי שנה המותנה בחיסון הכלב.

סימון הכלב מאפשר לעירייה לנהל מסד נתונים אודות כל הכלבים בעיר, ולבצע מעקב על אוכלוסיית הכלבים ועל מועדי החיסון, במקרה של כלב משוטט ניתן באמצעות השבב לאתר את בעליו. התניית חידוש רישיון בחיסון הכלב מסייע לשמירה על בריאות הציבור ומכאן החשיבות הרבה של סימון הכלבים, רישומם והקפדה על אכיפת חובת חידוש הרישיון מידי שנה. חידוש הרישיון מחייב תשלום אגרה. חיסון הכלב מתבצע ע"י השרות הווטרינרי או באמצעות מרפאות וטרינריות חיצוניות עפ"י בחירת בעלי הכלבים.

על פי המערכת הממוחשבת בעיר הרצלייה רשומים למועד הביקורת, מאי 2021, 9,078 כלבים. בשנת 2010 ערך מבקר העירייה ביקורת על השירות הווטרינרי, בשנה זו היו רשומים כ- 4,500 כלבים. במשך כעשור נרשם גידול של כ-50% באוכלוסיית הכלבים בעיר הרצליה.

8.2 מספר כלבים מחוסנים ניתוח סטטיסטי

מערכת המידע כוללת את מועד החיסון האחרון וכן את תוקף הרישיון. המערכת כוללת, למועד הביקורת דצמבר 2021, 921 כלבים שמועד חיסונם חלף. ניתוח מספר הכלבים שאינם מחוסנים בהתאם למועד החיסון הנדרש נמצא בגוף הדוח.

מהנתונים עולה כי שיעור הכלבים שמועד חיסונם הגיע ואינם מחוסנים עומד על כ-10%. גיול הנתונים מעלה כי בעוד ששיעור הבלתי מחוסנים ב- 12/21 עומד על כ-18% שיעור זה מתייזב על כ-7% מאפריל 2021.

8.3 נוהל העירייה "פיקוח וטרינרי – חידוש רישיון החזקת כלבים וביצוע חיסון כלבת"

תהליכי העבודה הנוגעים לנושא זה מעוגנים בנוהל העירייה "פיקוח וטרינרי" אשר עודכן בשנת 2017, עיקרי ההליך מפורטים בגוף הדוח.

סקירת נוהל העבודה מול יכולות המערכת הממוחשבת ותהליכי העבודה מעלה כי הוראות הנוהל אינם מותאמים לתהליכי העבודה בפועל ואינם כוללים את כלל תהליכי העבודה.

כך למשל, במערכת הממוחשבת החדשה יש אפשרות לשליחת התראות באופן אוטומטי דבר אשר לא היה אפשרי במערכת הישנה אפשרות זו שהינה חלק חשוב במערך הבקרה על חיסוני הכלבים אינה מעוגנת בנוהל.

סעיף 3.3.4 המציין כי: אחת לשנה יועברו הפרטים של כל הכלבים שלא חוסנו לארכיון. אינו מתיישב עם הצורך לשמור על מאגר כלבים עדכני גם כאלה שלא חוסנו בפועל.

למעט, סעיף 3.3.2 המציין כי "ההזמנה תכיל טופס רישיון שישולם במעמד ביצוע החיסון במחלקה הווטרינרית או אצל הווטרינר הפרטי באמצעות תוכנת דיווח אינטרנטית". הנוהל אינו מסדיר את תהליך התשלום, הרישום וחיסון כלבים באמצעות ווטרינרים פרטיים שלא דרך המחלקה הווטרינרית.

המלצה

- לעדכן את נוהל מספר 5.5.04.01 "פיקוח וטרינרי" באופן שיכלול את תהליכי העבודה בפועל ואת השימוש במערכת הממוחשבת.

אגרת חיסון

8.4

התשלומים עבור החיסון וחידוש הרישיון נקבעים על ידי משרד החקלאות, ומתעדכנים מעת לעת. ניתן לחסן באמצעות ווטרינר פרטי או באמצעות המחלקה הווטרינרית. המחלקה הווטרינרית שולחת דרישות תשלום בגין חיסון ורישיון לבעלי הכלבים באמצעות שליחת קישור לתוכנת Vetclick – שהינה תוכנה לתשלום אגרת חיסון ורישיון כלבת כלל ארצית. התשלום הוא באמצעות כרטיס אשראי. לאחר התשלום ניתן לחסן את הכלב באמצעות המחלקה הווטרינרית או באמצעות ווטרינרים פרטיים. במסגרת הביקורת נבחן הליך התשלומים, הפקת הקבלות והתאמת סכומי החיוב לתעריפי משרד החקלאות. ממצאנו מעלים כי כל המקרים שנדגמו תקינים למעט מקרה אחד כמפורט בגוף הדוח. יצוין כי לווטרינרים הפרטיים גישה למערכת VetClick באופן שתשלום האגרה מתבצע באמצעות כרטיס אשראי לחשבון העירייה ודיווח הווטרינר על חיסון הכלב מעודכן באופן ממוכן.

המערכת הממוחשבת – שליחת תזכורות

8.5

בסוף שנת 2020 החלה המחלקה להשתמש בתוכנת VetClick שהחליפה את תוכנת WINVTR 8 תוכנה זו שולחת באופן אוטומטי מייל ומסרון עם קישור לתשלום באינטרנט לבעלי הכלבים כחודש לפני מועד החיסון, במקרה בו בעל הכלב לא הגיע לחסן את כלבו, נשלחת התראה נוספת לאחר ארבעה חודשים. באמצעות המערכת החדשה יכולים בעלי הכלבים לדווח למחלקה במייל חוזר על שינויים בסטטוס הכלב (מת, נמסר, וכדומה). דבר המסייע בטיוב הנתונים. בנוסף לתהליך האוטומטי של המערכת החדשה, מבצעת המחלקה שיחות טלפון יזומות לבעלי הכלבים שמועד חיסונם חלף.

- במסגרת הביקורת נבדק הליך שליחת ההזמנות לחיסון לפני תאריך החיסון וכן שליחת תזכורות לאחר 4 חודשים לאלו שלא חיסנו את כלבם במועד. ממצאי בדיקתנו העלו כי ההזמנות והתזכורות כאמור נשלחות במועדים המתאימים.
- כאמור תזכורת נשלחת באופן ממוכן לאחר 4 חודשים, אנו סבורים שיש מקום לשקול שליחת תזכורת לאחר חודש או חודשיים לכל היותר כדי לצמצם את החשיפה של כלבים לא מחוסנים בעיר.
- נוסח התזכורת מזכיר את החובה לחסן בהתאם להוראות החוק אולם אינו מציין את העובדה שאחזקת כלב לא מחוסן או ללא רישיון בתוקף כרוך בקנס. אנו סבורים כי הכללת הקנס הכרוך באי חיסון יכול לתמרץ את בעלי הכלבים לחסן את כלבם.

המלצות

- לכלול בהתראה השנייה את קיום הקנס הכרוך בהחזקת כלב לא מחוסן באופן שיתמרץ את בעלי הכלבים לחסן את כלבם.
- לשקול משלוח תזכורת לחיסון לאחר חודש, תדירות גבוהה יותר מהנוהג עד כה.

8.6 **טיוב נתונים****כללי**

בקרה נאותה אחר הכלבים המחוסנים בעיר מותנת בטיוב נתוני הכלבים במערכת. כפי שפורט לעיל, בהזמנות לחיסון הנשלחות לבעלי הכלבים קיימת האפשרות לדווח על כלבים שמתו או שעזבו את העיר. בדיקה שערכנו העלתה כי בשנים 2018, 2019 ו-2020 הועברו לארכיון התוכנה 1,073, 1,338 ו-1,008 כלבים בהתאמה, עובדה המצביעה על הליך טיוב נתונים כתוצאה מדיווח של בעלי הכלבים. יחד עם זאת ניתוח נתוני המערכת העלה כי יש מקום לביצוע טיוב נתונים יזום כמפורט להלן:

כלבים מבוגרים

ממוצע חיי כלב גדול הוא בין 10 ל-13 שנים, ממוצע חיי כלב קטן הוא בין 15-18 שנים. ניתוח נתוני המערכת העלה 16 כלבים פעילים במערכת שלא חוסנו בשנה או בשנתיים האחרונות וגילם מעל 15 שנה. ניתן להניח כי חלק מכלבים אלו המופיעים במערכת כ- "פעילים" אינם בין החיים. אנו סבורים שיש מקום לערוך אחת לתקופה סינון של גילאי הכלבים במערכת ולבדוק טלפונית עם בעלי הכלבים את סטטוס הכלבים בהתאם לסטטוס יש להעביר את תיקי הכלבים לארכיון המערכת, סינון זה יגרום לטיוב המערכת הממוחשבת. **פעילים ללא תאריך חיסון** : ניתוח נתוני המערכת העלה 18 כלבים ללא תאריך חיסון. גם במקרה זה יש לפנות לבעלי הכלבים ולעדכן את מצבם במערכת, בכל מקרה יש לוודא כי לכל כלב מצוין מועד חיסון באופן שיאפשר שליחת התראות ותזכורות. נציין המערכת אינה מאפשרת שליחת תזכורות לבעלי כלבים ללא תאריך חיסון.

המלצה

- לבחון מידי תקופה את נתוני המערכת על פי גיל וכן לוודא כי לכל הכלבים מוזן תאריך חיסון.

8.7 **אמצעי אכיפה**

רשימת העבירות המנהליות הקשורות באחזקת כלבים שעיקרם איסור החזקת כלב לא מחוסן, כלבים משוטטים, אחזקת כלבים מסוכנים מפורטת בגוף הדוח. במסגרת הביקורת נבחנו אמצעי האכיפה, מתן דוחות, על ידי המחלקה הווטרינרית לתקופה שבין ינואר 2019 לאוגוסט 2021 **תקופה של יותר משנתיים וחצי**: מהנתונים המפורטים בגוף הדוח עולה כי מרבית הדוחות ניתנו בגין כלב משוטט. על פי הנמסר לביקורת מרבית הדוחות בגין עבירה זו ניתנים על ידי הפיקוח הווטרינרי. דוחות בגין אי חידוש רישיון או החזקת כלב ללא חיסון הסתכמו ב 22 דוחות בלבד ממוצע של כ- 8 דוחות בשנה.

לנוכח שיעור הכלבים הלא מחוסנים כפי שפורט בסעיף 8.2 אנו סבורים שיש מקום להתרות בבעלי הכלבים הלא מחוסנים ובמקרה הצורך לאכוף את חיסון הכלבים וחידוש הרישיון באמצעות דוחות או התראות לפני מתן דוח. ברור שערכנו העלה כי הרשויות אחרות ננקטה פרקטיקה של משלוח דוחות לסרבני חיסון לאחר משלוח התראה, במקרה בו מודיע התושב כי הכלב אינו ברשותו מבוטל הקנס ומסד הנתונים מתעדכן. בדרך זו מושגות שתי מטרות האחת עידוד חיסוני הכלבים בעיר והשנייה טיוב מסד הנתונים. לביקורת נמסר כי פרקטיקה זו אינה מיושמת בעיר הרצליה. אנו סבורים שיש מקום לשקול משלוח קנסות כאמור.

המלצה

- לשקול נקיטת אמצעי אכיפה כנגד בעלי כלבים לא מחוסנים, משלוח הודעת קנס לאחר משלוח התראה, ולקבוע מדיניות בנושא זה.

8.8 כלבים מסוכנים

כללי

כלב מסוכן הינו כלב השייך לגזע מסוכן כמפורט בתקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקת כלבים מסוכנים). התקנות מחייבות סירוס/עיקור של כלבים מסוכנים, הצבת שלטי אזהרה ועוד. כל זאת כדי להגן על הציבור מהאופי התוקפני של כלבים אלו.

עיקור/סירוס

למועד הביקורת יוני 2021 רשומים במערכת 160 בעלי כלבים מסוכנים. מבדיקת הביקורת עולה כי 15 כלבים המוגדרים כמסוכנים אינם מעוקרים או מסורסים כנדרש בחוק. פטור מחובת סירוס או עיקור כרוך בהצגת אישור בכתב כי סירוס הכלב או עיקורו עלולים לסכן את מצבו הבריאותי של הכלב. במקרה של סרבני סירוס/עיקור אמצעי האכיפה העומדים לרשות השרות הינם הטלת קנסות וכן תפיסת הכלב.

חיסון כלבת

בדיקת הביקורת העלתה כי ברשימת הכלבים המסוכנים נכללים 3 כלבים שחוסנו בפעם האחרונה בשנת 2019 ו-25 כלבים שחוסנו בפעם האחרונה בשנת 2020. אנו סבורים שיש להקפיד הקפדה יתרה על חיסון הכלבים המסוכנים במועד לנוכח דפוסי ההתנהגות התוקפניים של כלבים אלו.

המלצות

- לפעול לאכיפת הוראות החוק ובכללם עיקור וסירוס הכלבים. במקרה של פטור יש לתעד את אישור הווטרינר המחוזי.
- במקרה של סרבני עיקור יש לנקוט באמצעי אכיפה ולהבטיח כי בכל הקשור בכלבים מסוכנים הוראות החוק מתמלאות כלשונו.
- יש להקפיד הקפדה יתרה על חיסון הכלבים המסוכנים במועד לנוכח הסיכון הטמון באופיים התוקפני.

9. תחנת הסגר – הכלביה העירונית

9.1 כללי

הכלבייה העירונית משמשת לקליטת כלבים משוטטים עד למציאת בעליהן או לאימוצן וכן כתחנת הסגר לכלבים נושכים לצורך תצפית כלבת. הכלבייה נמצאת במתחם הצמוד למשרדי השירות הווטרינרי העירוני. תחנת ההסגר מכילה 16 תאים כך שבכל תא יכולים לשהות 2 כלבים בוגרים. מכאן שהתפוסה המקסימלית ליום הינה 32 כלבים. יצויין כי לא תמיד ניתן לשכן 2 כלים בתא אחד. נתונים אודות מספר בעלי חיים שהוכנסו להסגר עקב נשיכה/פגיעה באדם, או שוטטות בשנים 2018, 2019 ו- 2020 כפי שנמסר לנו מהשירות הווטרינרי נמצא בגוף הדוח.

בדיקה שערכנו לחודש מאי 2021 העלתה כי כ- 65% מהכלבים ששוכנו בכלבייה שייכים לתושבי העיר וכ- 32% מהכלבים שייכים לתושבי ערים אחרות, רמת השרון, רחובות, נתיב העשרה, רמת גן וכפר קיש. יתר הכלבים הינם משוטטים ללא שבב.

למועד הביקורת הכלבייה העירונית אינה מספקת שירותי הסגר לערים סמוכות למרות שתכנון הכלבייה הסתמך על שירות בתשלום לערים סמוכות להן אין תחנת הסגר. יחד עם זאת בעלי כלבים מערים סמוכות הנדרשים להסגר יכולים לפנות לכלבייה העירונית.

9.2 הסגר מתוקף חוק הכלבת

מחלת הכלבת נגרמת על ידי נגיף (וירוס) אשר תוקף את מערכת העצבים והמוח. המחלה גורמת לסימנים עצביים, לשיתוקים ולמוות, הן בבני אדם והן בבעלי חיים. לאחר הופעת הסימנים הראשונים של המחלה היא קטלנית ואינה ניתנת לריפוי.

חוק הכלבת קובע כי כלב שנשך אדם, ייכנס להסגר עירוני למשך 10 ימים, זאת גם אם הכלב מחוסן כנדרש בחוק. הרציונל מאחורי החוק הינו שלילת סימני כלבת המתפתחים תוך 10 ימים מיום הנשיכה. במסגרת הביקורת נבדקו מספר ימי ההסגר לגבי החודשים אפריל ומאי 2021, תוצאות בדיקתנו מופיעים בגוף הדוח.

בסוף שנת 2020 תוקן חוק הכלבת, התיקון לחוק קובע כי כלב שחוסן נגד כלבת במהלך השנתיים שקדמו למקרה של נשיכה לא יחויב להיכנס באופן אוטומטי להסגר במכלאה עירונית, ובמקום זאת לבעליו תינתן האפשרות להחזיק את הכלב בבידוד ביתי לצורך תצפית ומעקב.

9.3 אגרות בגין שוטטות או נשיכה

במסגרת הביקורת נבדק חיוב בעלי הכלבים באגרות הקשורות בהסבר. בדיקתנו העלתה כי חיוב בעלי הכלבים הינו בהתאם לסכומי האגרות כנדרש.

9.4 תקינות נתוני המערכת המוזנת לתאריכים אפריל מאי 2021

בחנית פרטי הכלבים בהסגר במערכת הממוחשבת העלתה שדות שלא הוזנו כראוי כמפורט בגוף הדוח. יש להקפיד על הזנת פרטי הכלבים שבהסגר במלואם.

המלצות

- להקפיד על הזנת פרטי הכלבים הנמצאים בהסגר במערכת הממוחשבת.

עיקור חתולי רחוב

.10

כללי

10.1

המשרד לאיכות הסביבה קבע מדיניות התמודדות עם ריבוי חתולי הרחוב שעיקרה עיקור החתולים. מדיניות עיריית הרצליה כפי שמפורסמת באתר האינטרנט של העירייה הינה כדלהלן: "עיריית הרצליה באמצעות המחלקה הווטרינרית מעקרות ומסרסות את חתולי הרחוב בעיר לאורך כל השנה על מנת למנוע התפוצצות אוכלוסין של חתולים ברחובות העיר, כדי למנוע חיי סבל קצרים ואכזריים מהחתולים ולשיפור איכות חיי התושבים והחתולים". המחלקה הווטרינרית תומכת בהאכלה מסודרת של חתולי רחוב. לצורך כך הוקמו תחנות האכלה ברחבי העיר על מנת לצמצם פיזור מזון בשטח ציבורי ומניעת מטרד לתושבים. התחנות מוקמות בשיתוף עמותת "הרצליה אוהבת חיות" ובאישור המחלקה הווטרינרית.

תקציב המחלקה לעיקור/סירוס חתולי רחוב עומד על סך של 150,000 ₪ בשנה. בשנת 2019 בוצעו 1,165 ניתוחי עיקור/סירוס.

משנת 2021 התחילה המחלקה בהתקשרות באמצעות מכרז עם עמותת "SOS חיות האגודה למען בעלי חיים" המספקת לעירייה שירות הכולל לכידה, סירוס/עיקור והחזרת החתולים למקומם.

ממצאים

במסגרת הביקורת נסקרו תהליכי העבודה בכל הקשור לסירוס ועיקור חתולים. תיאור התהליך מפורט בגוף הדוח. נמצא כי העמותה אוספת את הפרטים ומשחררת אותם לאחר הסירוס/ עיקור ללא בקרה ראויה של המחלקה. מערך הבקרה הבסיסי לנכונות החיוב המעוגן בחוזה, שהינו הצגת החתולים לפני שחרורם בפני עובדי המחלקה אינו מבוצע בפועל. במצב הדברים הקיים, איבדה המחלקה את האפשרות לוודא את נכונות החיוב הנגזר ממספר הפרטים העוברים הליך סירוס/עיקור. אנו סבורים שיש מקום לאכיפת החובה המעוגנת בחוזה ההתקשרות להצגת הפרטים לפני שחרורם גם אם באופן מדגמי.

המלצה

- לשקול יישום הוראות החוזה המחייבות הצגת הפרטים שעברו סירוס/עיקור קודם שחרורם כמערך בקרתי.

- הדוח המפורט -**מבוא**

1.

כללי

1.1

השירות הווטרינרי הוא שירות עירוני חיוני האמון על שמירת בריאות הציבור ומניעת מחלות ומפגעים הנובעים מבעלי חיים ותוצרתם. להשגת מטרה זו של שמירת בריאות הציבור פועל השירות הווטרינרי בשני מסלולים נפרדים.

- בקרה ופיקוח בהבטחת טיב ואיכות המזון מהחי הנמכר בתחומי העיר הרצליה.
 - טיפול מונע בבעלי חיים שונים והגנה על האוכלוסייה ממחלות המועברות מבעלי חיים.
- המחלקה הווטרינרית כפופה מקצועית לשירותים הווטרינרים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר ולמשרד הבריאות. תפקידי השירות הווטרינרי ברשות מקומית נגזרים משורה של חוקים, פקודות, תקנות, צווים, נהלים וחוקי עזר עירוניים כדלהלן:

- חוק רישוי עסקים ותקנותיו, התשל"ב 1972.
 - פקודת בריאות הציבור (מזון), התשמ"ג-1983.
 - תקנות מחלות בעלי חיים התשמ"ה -1985.
 - פקודת הכלבת - 1934.
 - פקודת העיריות, סעיפים רלוונטיים 167, 239, 247.
 - החוק והתקנות להסדרת הפיקוח על כלבים.
 - חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) התשנ"ד-1994.
- חוקי העזר העוסקים בתחום הווטרינריה כדלהלן:
- חוק עזר להרצלייה (פיקוח על כלבים), התשנ"ד-1994.
 - חוק עזר להרצלייה (פיקוח על מכירת מוצרים מן החי), התשנ"ד-1994.
 - חוק עזר להרצלייה (שחיטת עופות), תשכ"ז-1967.

בקרה ופיקוח בהבטחת טיב ואיכות המזון מהחי הנמכר בתחומי העיר הרצליה

1.2

- הגנה על הציבור מפני מוצרי מזון לא נאותים שמקורם בבעלי חיים. במסגרת זו נוקט השירות בצעדים כדלהלן:
- ביקורת בעסקים ובבתי אוכל בדגש על אלו המוכרים מוצרים מן החי. בין השאר, נבדקים מקור המוצרים, תנאי האחסנה, ועוד.
 - מתן חוות דעת וטרינרית לצורך אישור רישיון העסק, לעסקים בתחום עיבוד ומכירת מזון מן החי.

פיקוח על בעלי החיים

1.3

- מניעת מפגעים והעברת מחלות מבעלי חיים, להלן הצעדים בהן נוקט השירות להגשמת מטרה זו.
- אכיפת פקודת הכלבת והחוק להסדרת הפיקוח על כלבים, ניהול מאגר ממוחשב של בעלי הכלבים בעיר והוצאת רישיונות.

- אכיפת חוק צער בעלי חיים ומניעת התעללות בבעלי חיים, פיקוח על מקומות לגידול בעלי חיים, פיקוח על תנאי התברואה, מחלות בעלי חיים.
- ניהול תחנת הסגר וכלבייה עירונית. הסגר לתצפית כלבת לכלבים נושכים וקבלת כלבים עזובים ומשוטטים
- פיקוח על פינות חי במוסדות חינוך ופיקוח על חנויות לממכר בעלי חיים.
- יישום חוק כלבים מסוכנים ותקנותיו.
- ניתור ופיקוח אוכלוסיית חתולי הרחוב באמצעות סירוס ועיקור.

1.4 חינוך והגברת המודעות בנושא בעלי חיים

פעילות במסגרת מחויבות אישית בכלבייה העירונית, ימי אימוץ בכלבייה העירונית. שיתוף פעולה עם אגף החינוך במסגרת תרומה לקהילה לקידום נוער בסיכון.

2. מטרות הביקורת

במסגרת הביקורת נבחנו תהליכי העבודה הקשורים לפעילות המחלקה הווטרינרית תוך מתן דגשים לנושאים כדלהלן:

- בחינת העמידה בהוראות החוק, התקנות וההנחיות רגולטיביות.
- בחינת אופן פעילות המחלקה והשגת יעדיה.
- סקירת מנגנוני הבקרה, הדיווח והפיקוח ובחינת נאותותן.
- להמליץ על צעדים הנגזרים ממצאי הביקורת.

3. היקף וגבולות הביקורת

הביקורת כללה שימוש בשיטות העבודה הבאות:

- סקירת הוראות החוק והתקנות הרלוונטיים.
- סקירת נהלים פנימיים.
- ביצוע בדיקות ובדיקות מדגמיות.
- בחינת קיומם והלימותם של אמצעי הבקרה הפיקוח והדיווח.
- ביצוע ניתוחים סטטיסטיים.
- קיום פגישות עם מנהלים ועובדים.

הביקורת התבססה על בדיקות מדגמיות ואין הכרח שתחשוף כל ליקוי אם קיים.

תגובת מנהל המחלקה הווטרינרית משולבת בגוף הדוח.

4. מבנה ותקציב השירות הווטרינרי

4.1 כוח אדם:

על פי תקציב העירייה לשנת 2021 לשירות הווטרינרי 9.5 משרות קבועות, כדלהלן: מנהל המחלקה הווטרינרית, רופאה ווטרינרית עירונית, עובד אדמיניסטרציה, מזכירה, מנהל מדור כלבייה, 2 פקחים וטרינרים, אחראי בדיקות מזון למוסדות חינוך (בחצי משרה) ו-2 עובדי כלבייה.

4.2 הסמכות

במחלקה מועסקים 2 רופאים וטרינרים, ד"ר יוסי מורדוך המשמש כמנהל המחלקה ורופאה וטרינרית עירונית. במאגר הרופאים הווטרינרים באתר משרד החקלאות ופיתוח הכפר נמצאו אישורי הסמכה ורישיון לעיסוק ברפואה וטרינרית בישראל, לפי חוק הרופאים הווטרינרים, תשנ"א-1991 לרופאים הווטרינריים כנדרש. כמו כן, נמצא כי לרופאים הווטרינרים במחלקה קיימת הסמכה של "מפקח" מטעם משרד הבריאות בהתאם לסעיף 244 (ג) לחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון) תשע"ו-2015. ההסמכה מיום 2/10/2019 ותוקפה ל 3 שנים.

4.3 תקציב המחלקה

להלן פרוט תקציב המחלקה לשנים 2019-2021: הנתונים באלפי ₪.

2019	2020	2021	סעיף תקציבי - הוצאות
2,731	2,859	2,796	משכורות כוללות
35	52	45	הוצאות חשמל - כלבייה
62	70	65	אחזקת רכב עירוני - מנהלי
2	2	2	טלפוניה וסלולר
13	15	0	פרסומים ודפוס
194	203	235	חומרים (תוויות רישוי, תרכ' חיסון) ושוטפות
25	40	28	מזון לכלבים
84	142	142	אחזקת רכב - תפעולי
14	10	19	כלים וציוד
85	87	88	נקיון בקבלנות
3	0	0	העסקת כ"א באמצעות חב' השמה
147	150	250	עיקור וטיפול בחתולי רחוב וכלבים
3,394	3,630	3,670	
426	525	354	אגרת פיקוח על מכירת מוצרים מן החי (בשר ודגים)
541	535	600	אגרת רישיונות לכלבים
112	91	90	אגרת פיקוח על כלבים (כלביה)
0	0	100	משרד החקלאות לעיקור וסירוס חתולי רחוב
1,079	1,151	1,144	

סקירת תקציב המחלקה לשנים 2019,2020 ו-2021 מעלה כי כ-80% מהוצאות המחלקה הינם הוצאות שכר ואחזקת רכב מנהלי.

5. פיקוח על בתי עסק

.5

כללי

5.1

חוק רישוי עסקים תשכ"ח מגדיר את העסקים טעוני הרישוי הווטרינרי, מטרת חובת הרישוי הינה "מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים". עסקים אלו כוללים בעיקר בתי עסק העוסקים בעיבוד ובמכירת מזון מן החי. על פי נוהל המחלקה הווטרינרית 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי", ההגדרה של מזון מן החי: "בשר, דגים, עופות, ביצים חלב ומוצריהם". אולם הפיקוח הווטרינרי אינו מוגבל רק לעסקים אלו, ורשאי לבצע פיקוח על כל סוגי העסקים להם נגיעה בעיבוד ומכירת מזון וזאת מכוח פקודת בריאות הציבור (מזון) התשמ"ג (1983) הקובעת בסעיף 9 כי "רשות מקומית תורה לפקידיה ליטול דוגמאות מפעם לפעם לפי הצורך כדי להבטיח מזון טהור ואמיתי".

כללו של דבר השרות הווטרינרי מפקח על תקינות המוצרים הנמכרים לציבור בשטח השיפוט של העירייה בעיקר במוצרים המיוצרים מן החי. לאורך השנה מתבצעות באופן שוטף ע"י הרופאים הווטרינריים ביקורות בבתי העסק בעיר העוסקים במכירת וייצור מזון מן החי. הבדיקות כוללות בין השאר:

- בדיקת תנאי אחסנה ראויים.
- תאריך תוקף המוצרים.
- טמפרטורת האחסון.
- ניקיון המחסנים, המקררים ומשטחי העבודה.
- תעודות ייצור המוצרים.
- היגיינה כללית.
- הפרדת המוצרים דגים עופות ובשר.

הנוהל מחלק את בתי העסק למספר קטגוריות וקובע לכל קטגוריה את תדירות הבדיקות הנדרשות, הביקורת נערכת באמצעות טופס מובנה הכולל 27 סעיפים לגביהם על הווטרינר לציין תקין/לא תקין, במקרה בו התגלו ליקויים נרשם בטופס את פרק הזמן שניתן לבעל העסק לתיקון הליקוי.

נוהל: פיקוח על מזון מן החי

5.2

כללי

תהליך הפיקוח על מזון מן החי מעוגן בנוהל שעודכן לאחרונה ב- 9/2/2017. נוהל זה מגדיר מזון מן החי – בשר, דגים, עופות, ביצים, חלב ומוצריהם. סעיף 3.4 לנוהל מתייחס לבדיקות יזומות בחנויות למכר מזון מן החי וקובע את תדירות ביצוע הבדיקות כדלהלן:

סעיף 3.4.2.1: עסקים שמוכרים מזון מן החי טרי ולא מעובד יבדקו לפחות שלוש פעמיים בשנה.

סעיף 3.4.2.2: מעדניות בעלות זיקה למחלקה הווטרינרית יבדקו לפחות אחת לשנה.

סעיף 3.4.2.3: מעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי/דגים יבדקו לפחות פעמיים בשנה.

סעיף 3.4.2.4: מכולות יבדקו בשיתוף ועל פי פניה של תברואן העירייה או משרד הבריאות.

סעיף 3.4.2.5: מטבחי מלונות יבדקו בשיתוף ועל פי פניה של תברואן העירייה ומשרד הבריאות.

מצאים

החשיפה העיקרית לבריאות הציבור הינה טיפול, אחסון ועבודה עם בשר עופות ודגים. כפועל יוצא, יש למקד את הביקורות בעסקים הכוללים בשר עופות ודגים. בחינת הוראות הנוהל בקשר לתדירות הבדיקה מבוססות על עקרון זה. יחד עם זאת בחינת הנוהל מעלה כי לא נקבעה תדירות מחייבת לבדיקת מטבחי מלונות, הנוהל קובע שבדיקות במלונות יערכו על פי פניה של תברואן העירייה ומשרד הבריאות, כמו כן אולמות אירועים וקייטרינג לא נכללים בנהל ולא נקבעה לגביהן חובת בדיקה.

לעומת זאת מעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי או דגים נקבעה תדירות בדיקה של פעם בשנה למרות שהחשיפה העיקרית לבריאות הציבור הינה הטיפול והאחסנה של בשר טרי, עופות ודגים. נוסף ונציין כי בעוד שמעדניות וסופרים ללא מחלקת בשר מחויבים על פי הנהל בבדיקה בתדירות של פעם בשנה לגבי מכולות בעלי אותם אפיונים לא קבע הנהל תדירות בדיקה מחייבת אלא עפ"י דרישה.

אנו סבורים שיש מקום לשקול שינוי הנהל באופן שכל העסקים המטפלים ומאכסנים בשר, עופות ודגים יבדקו בתדירות שתקבע, עסקים אלו יכללו מסעדות בשריות, אטליזים, סופרמרקטים, מעדניות ומכולות המוכרות בשר טרי, מטבחי מלונות, מטבחי קייטרינג ואולמות אירועים. לגבי שאר העסקים כגון מסעדות חלביות מכולות מעדניות וסופרים ללא מחלקת בשר טרי תקבע תדירות בדיקות בהתאם לכוח האדם במחלקה. אנו סבורים כי הכללות חיוב בדיקות בבתי מלון אולמות אירועים וקייטרינג בנהל יבטיח כי כל העסקים המאכסנים או מטפלים בבשר טרי יבוקרו בתדירות כפי שיקבע.

תוכנית עבודה

5.3

תדירות הביקורות נקבעים על ידי מנהל המחלקה במערכת הממוחשבת של המחלקה. כל עסק חדש שנפתח בעיר ויש לו זיקה למחלקה הווטרינרית מועבר ממחלקת רישוי עסקים למערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית, מנהל המחלקה הווטרינרית מגדיר ידנית במערכת הממוחשבת את מספר הביקורות הנדרשות לעסק בין 90 ימים ועד 365 ימים. המערכת הממוחשבת הוגדרה כך שהיא מתריעה למנהל המחלקה על עסקים שלא בוקרו במועדן. מנהל המחלקה ציין כי עיתוי הבדיקות נקבע על פי הצורך, בהתאם להיכרות עם הבעיות של בתי העסק השונים ובהסתמך על תוצאות הביקורות בעבר.

לביקורת לא הוצגה תוכנית עבודה שנתית, חודשית או שבועית של הביקורות המתבצעות בבתי העסק, הנגזרות מתדירות הביקורות שהוזנו במערכת הממוחשבת.

מספר הביקורות ניתוח סטטיסטי

5.4

להלן נתונים אודות מספר בתי העסק בהן בוצעו ביקורת ומספר הביקורת הכולל בשנים 2018, 2019 ו- 2020: (הנתונים מדוח פעולות העירייה לשנים הרלוונטיות)

שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020	
147	164	*190	מספר עסקים כולל
474	485	461	מספר ביקורות כולל

*בנוסף ל- 190 בתי העסק, נמצאו 16 עסקים שאינם מופיעים במסד הנתונים של המחלקה הוטרנינרית (ראה סעיף 6 להלן). 16 העסקים האמורים לא נכללים בטבלה זו.

מנתוני הטבלה עולה כי קיימת עליה של 10% במספר העסקים המבוקרים בין השנים 2018 ל- 2019. ועליה של 13.5% במספר העסקים המבוקרים בין השנים 2019 ל- 2020. משנת 2018 ועד לשנת 2020 עלה מספר העסקים המבוקרים ב- 22.5%. למרות העליה במספר העסקים בעיר בין השנים 2018 ל- 2020 מספר הביקורות נשאר באותו סדר גודל (עליה של כ- 2.7%). נזכיר כי בשנת 2020 הוטלו סגרים והגבלות על מקומות הסעדה עקב מגפת הקורונה עובדה שהשפיעה על תדירות הבדיקות.

5.5 תדירות ביקורת בעסקים המוכרים מזון מן החי

כאמור, על פי נוהל העירייה 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" מיום 9/2/17: "עסקים שמוכרים מזון מן החי טרי ולא מעובד יבדקו לפחות שלוש פעמים בשנה ופעמיים נוספות ככל שיידרש על פי החלטת הוטרנינר". להלן נתונים אודות תדירות הבדיקות בבתי עסק המוכרים מזון מן החי (קצביות וסופרים עם קצביות) בשנים 2018, 2019 ו- 2020:

מספר ביקורות	2020 מספר	2020 אחוז	2019 מספר	2019 אחוז	2018 מספר	2018 אחוז
מעל שלוש ביקורות בשנה	28	60.9%	29	66%	31	72%
שלוש ביקורות בשנה	14	30.5%	14	31.8%	9	21%
מתחת לשלוש ביקורות בשנה	4	8.6%	1	2.2%	3	7%
סה"כ מספר עסקים	46	100%	44	100%	43	100%

מנתוני הטבלה עולה כי לא בוקרו בתדירות הנדרשת בשנת 2018, 3 קצביות המהווים 7% מסך כל הקצביות הנתונים לביקורת, בשנת 2020, 4 קצביות המהווים 8.6% מסך הקצביות הנתונים לביקורת.

5.6 תדירות ביקורת במסעדות

על פי הנוהל, מסעדות בעלות זיקה למחלקה הוטרנינרית – יבדקו לפחות אחת לשנה ופעמיים נוספות ככל שיידרש על פי החלטת הוטרנינר. במחלקה הוטרנינרית רשומים נכון לשנת 2020, 115 מסעדות הנתונות לפיקוח וטרנינרי, להלן פרוט תדירות הבדיקות במסעדות אלו בשנים 2018, 2019 ו- 2020:

אחוז	בשנת 2018	אחוז	בשנת 2019	אחוז	בשנת 2020	תדירות הבדיקות
42.2%	38	53%	53	38.2%	44	מעל ביקורת אחת בשנה
53.3%	48	44%	44	61.8%	71	ביקורת אחת בשנה
4.5%	4	3%	3	-	0	פחות מביקורת אחת בשנה
	<u>90</u>		<u>100</u>		<u>115</u>	מספר עסקים

מהנתונים עולה כי בשנת 2020 בוקרו כל 115 המסעדות כנדרש בנוהל העירייה. בשנים 2019 ו-2018 לא בוקרו 3 ו-4 מסעדות בהתאמה, מתוך כלל המסעדות.

5.7

תדירות ביקורת במעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי/דגים

ברשימת העסקים שבוקרו בשנת 2020 קיימים 2 מעדניות ו-2 סופרמרקטים, עפ"י נוהל העירייה האמור, בתי עסק מסוג זה אמורים להיות מבוקרים פעמיים בשנה.

להלן נתונים אודות תדירות הבדיקות במעדניות וסופרמרקטים ללא מחלקת בשר טרי/דגים בשנים 2018, 2019 ו-2020:

בשנת 2018	בשנת 2019	בשנת 2020	תדירות הביקורת
2	1	1	מעל 2 ביקורות בשנה
2	2	3	2 ביקורות לשנה
0	1	0	פחות מ 2 ביקורות לשנה
<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	מספר עסקים

מנתוני הטבלה עולה כי כל העסקים בוקרו כנדרש למעט עסק אחד בשנת 2019 שבוקר רק פעם אחת במקום פעמיים כנדרש בנוהל.

5.8

תדירות ביקורת במכולות

על פי נוהל העירייה 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" מיום 9/2/17: מכולות יבדקו בשיתוף ועל פי פנייה של תברואן העירייה או משרד הבריאות.

להלן נתונים אודות תדירות הבדיקות במכולות בשנים 2018, 2019 ו-2020:

אחוז	שנת 2018	אחוז	שנת 2019	אחוז	שנת 2020	תדירות הביקורת
33.3%	2	42.9%	3	4%	1	מעל 1 ביקורת בשנה
66.7%	4	42.9%	3	86%	6	ביקורת אחת לשנה
-	-	14.2%	1	-	0	לא בוקרו
	<u>6</u>		<u>7</u>		<u>7</u>	מספר עסקים

כאמור, על פי הנוהל אין חובה (למעט פנייה של תברואן העירייה או משרד הבריאות) לביקורת בעסקים המוגדרים "מכולת".

תדירות ביקורת בבתי מלון

5.9

על פי הנוהל: "מטבחי מלונות יבדקו בשיתוף ועל פי פנייה של תברואן העירייה ומשרד הבריאות". דהיינו הנוהל אינו מחייב ביקורת בתדירות קבועה אלא על פי פניה של משרד הבריאות או תברואן עירוני. במערכת הממוחשבת של המחלקה הווטרינרית מופיעים 7 בתי מלון, להלן נתונים אודות תדירות הבדיקות בבתי מלון בשנים 2018, 2019, 2020 ו-2021:

מסד	שם העסק	סוג מטבח בשרי/דגים	תדירות הביקורות המוגדרת במערכת	מספר ביקורת בשנת 2021	מספר ביקורת בשנת 2020	מספר ביקורת בשנת 2019	מספר ביקורת בשנת 2018
1	דן אכדיה	מטבח בשרי	360 ימים	2	1	0	0
2	ריץ קרלטון	מטבח בשרי	730 ימים	0	1	0	0
3	פאבליקה	מטבח חלבי	1080 ימים	0	1	0	0
4	הרודס	מטבח חלבי/דגים	360 ימים	3	0	0	0
5	דניאל	מטבח בשרי	360 ימים	2	0	0	0
6	אוקיאנוס	מטבח חלבי/דגים	360 ימים	2	0	0	0
7	תדמור	מטבח בשרי	360 ימים	0	1	1	2

מסקירת הטבלה עולה כי בשנים 2018 ו-2019 נערכו ביקורות רק במלון תדמור, בשנת 2020 בוקרו פעם אחת 4 בתי מלון שונים. בשנת 2021 נבדקו 4 בתי מלון פעמיים עד שלוש בשנה. תדירות הביקורת במלונות "ריץ קרלטון" ו"מלון פאבליקה" הוגדרו על ידי המחלקה הווטרינרית במערכת הממוחשבת בערכים לא תקינים (730 ימים ו-1080 ימים במקום 360 ימים). בהקשר זה נציין כי בסעיף 6 לדוח זה מפורטים 2 בתי מלון נוספים הפועלים בעיר שאינם כלולים במערכת המידע של המחלקה וממלא לא נתונים לביקורת המחלקה. אנו סבורים שיש מקום לשקול עריכת ביקורות בתדירות קבועה בבתי המלון בדרך שמבוצעת במסעדות, ולעגן תדירות זו בנהל.

תדירות ביקורת באולמות אירועים

5.10

נוהל העירייה אינו מגדיר תדירות ביקורת מיוחדת לאולמות אירועים. התדירות המוגדרת במערכת של הביקורת היא פעם בשנה תואמת את תדירות הביקורת של מסעדות. במערכת הממוחשבת של המחלקה הוטרנינרית מופיעים 2 אולמות אירועים, מבדיקת הביקורת במערכת של מחלקת רישוי עסקים נמצאו 6 אולמות אירועים נוספים שאינם מופיעים במסד הנתונים של המחלקה הוטרנינרית ולכן לא עברו ביקורת על ידי המחלקה הוטרנינרית (ראה פירוט בסעיף 6.2). להלן נתונים אודות תדירות הבדיקות באולמות אירועים הכלולים במסד הנתונים של המחלקה בשנים 2018, 2019, 2020 ו-2021:

שם העסק	תדירות הביקורת המוגדרת במערכת	מספר ביקורת בשנת 2021	מספר ביקורת בשנת 2020	מספר ביקורת בשנת 2019	מספר ביקורת בשנת 2018
אמדו	360	2	1	2	0
קסיפאה	360	2	1	1	1

כאמור, אנו סבורים שיש מקום לשקול קביעת תדירות ביצוע בדיקות במסגרת הנוהל, לאולמות אירועים, שכן לאולמות אירועים או למפעילי קייטרינג יש אפיונים שונים ממסעדות. חלק מהאולמות מתבססים על שירותי קייטרינג וקיימת חשיבות לבדיקת תנאי השינוע ואחסון המזון המוכן.

אחסון ביצים – ריכוז, מיון ואחסון

5.11

במערכת הממוחשבת מוגדרת קטגוריה של "אחסון ביצים" בה מופיע עסק אחד, אין התייחסות בנוהל לגבי תדירות הביקורת בעסק מסוג זה, תדירות הביקורת הקבועה במערכת הממוחשבת לקטגוריה זו עומדת על ביקורת אחת בשנה, מבדיקת הביקורת עולה כי עסק זה נבדק על ידי המחלקה פעם בשנה.

המלצות

- לשקול עדכון תדירות הבדיקות בנוהל העירייה באופן שכל העסקים המטפלים ומאכסנים בשר טרי/עופות ודגים יבוקרו בתדירות קבועה כולל בתי מלון, אולמות אירועים וקייטרינג.

תגובת המחלקה הוטרנינרית

"אנו מקבלים את ההמלצה ובכפוף להוראות משרד הבריאות ולכוח האדם במחלקה נקבע תדירות קבועה בעסקים".

6.

רשימת העסקים

6.1

כללי

המחלקה לרישוי עסקים מופקדת על מתן רישיון עסק לעסקים המוכרים מזון ברחבי העיר זאת בהתאם לחוק רישוי עסקים התשל"ב 1977, בידי המחלקה מצויים פרטי העסקים המוכרים מזון בעיר. המחלקה לרישוי עסקים מעבירה לשירות הוטרנינרי את רשימת העסקים, להם זיקה לשירות הוטרנינרי, שהגישו בקשה לקבלה או לחידוש של רישיון עסק. מכאן החשיבות לעדכון בסיס הנתונים על ידי מחלקת רישוי עסקים. עסק שאינו מעודכן בבסיס הנתונים של המחלקה הוטרנינרית לא מפקח על ידי המחלקה. המחלקה משתמשת בתוכנת "נ.מ.ו" לניהול מסד הנתונים של העסקים הנתונים לפיקוח, ומהווה כלי בקרה וניהול לפעילות הפיקוח של המחלקה על בתי העסק. ההסתמכות על מסד הנתונים של המחלקה לרישוי עסקים מעוגן בנוהל המחלקה הוטרנינרית 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" סעיף 3.4.1 שעודכן בתאריך 9/2/2017: "הפיקוח על החנויות לממכר מזון מן החי תבוסס על רשימת עסקים של מחלקת רישוי עסקים, פניות ציבור ועל פי שיקולים מקצועיים של רופאי המחלקה."

6.2

השוואת רשימת העסקים של רישוי עסקים לרשימת העסקים במחלקה הוטרנינרית

בתאריך 11/11/2020 העבירה מחלקת רישוי עסקים לביקורת את רשימת העסקים להם זיקה לשירות הוטרנינרי. הרשימה כוללת 373 עסקים מתוכם 204 עסקים המוגדרים כעסקים פעילים. הביקורת השוותה בן מסד הנתונים של מחלקת רישוי עסקים בעירייה אל מול מסד הנתונים במערכת הממוחשבת של המחלקה הוטרנינרית. נמצאו 17 עסקים ביניהם אולמות אירועים, בתי מלון, פיצריות, בתי קפה וכדומה, המופיעים במסד הנתונים של מחלקת רישוי עסקים אך אינם מופיעים במסד הנתונים של המחלקה הוטרנינרית. להלן העסקים האמורים:

מסד	סיווג	מספר רישיון	כתובת	שם העסק
1	שמחות ואירועים	102499003	משכית 3	משכית שלוש
2	שמחות ואירועים	103412001	החושלים 9	אלור
3	שמחות ואירועים	104007000	מדינת היהודים 99	לופט 99
4	שמחות ואירועים	101463004	החושלים 9	ביג פלייס
5	שמחות ואירועים	104093000	ברקת 5	ברקת 5
6	שמחות ואירועים	103563001	החושלים 9	ניין
7	מלון, פנסיון ואכסניה	103933000	אבא אבן 19	מלון ניקס
8	מלון, פנסיון ואכסניה	100726003	בזל 16	ויצו
9	בית אוכל אחר	103737001	המדע 3	ערוץ הספורט
10	בית אוכל אחר	103635000	שנקר 16	קייטרינג סופר פארם
11	מסעדה/בר	102603001	ז'בוטינסקי 15	הפינה בכחול

פארקר	ז'בוטינסקי 99	103455001	מסעדה/בר	12
די בר	אבא אבן 1	102387003	מסעדה/בר	13
ליב קומפי	משכית 32	103660000	מסעדה/בר	14
גורדוס	אבא אבן 5	104112000	מסעדה/בר	15
קפה גרג	יוסף נבו 99	102514004	מסעדה/בר	16
גן סיפור	יוסף נבו 6	103708000	מסעדה/בר	17

כאמור, עסקים שאינם כלולים במסד הנתונים של המחלקה הוטרנינרית אינם נתונים לפיקוחה. אנו סבורים כי יש להקפיד על עדכון תדיר המחלקה הוטרנינרית לגבי פתיחה/סגירה של בית עסק ממחלקת רישוי עסקים באופן שיאפשר ביקורת על כל בתי העסק הרלוונטיים למחלקה הוטרנינרית.

6.3 סיווג העסקים במערכת הממוחשבת של המחלקה הוטרנינרית

נוהל המחלקה הוטרנינרית 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" מיום 9/2/17 מבחין בין סוגי העסקים השונים וקובע בסעיף 3.4.2 את תדירות ביצוע הבדיקות. עסקים המוכרים מזון מן החי יבדקו בתדירות של לפחות שלוש פעמים בשנה. מסעדות יבדקו בתדירות של לפחות פעם אחת בשנה. מעדניות וסופרים ללא מחלקת בשר טרי/דגים יבדקו לפחות פעמיים בשנה ומכאן חשיבות סיווג העסק בקטגוריה הנכונה (אטליז, מסעדה, מלון וכדומה) היות ולכל קטגוריה תדירות בדיקה שונה.

ניתוח מסד הנתונים של המערכת הממוחשבת העלה 18 עסקים שאינם מסווגים לאף קטגוריה. להלן פרטי בדיקתנו:

מסד	שם העסק	כתובת
1	גרקו	אבא אבן 9
2	חיות בעיר	הס 4
3	חינאווי דגים	החושלים 6
4	חינאווי מסעדה	החושלים 6
5	אחסון ביצים	בר כוכבא 3
6	צ'נקי ביץ	המגינים 60
7	אטליז ברנר	ברנר 24
8	אטליז הנשיא	הנשיא 144
9	אטליז ויטלי	האילנות 35
10	יריד מזון קניון שבעת הכוכבים	-
11	קומפניא	אריק איינשטיין 1

12	מחסני השוק בשכונה	ההגנה 53
13	אילוס חברת ג'ון ג'ון	רמות ים 122
14	בנקוק קיצ'ן	בן גוריון 33
15	מלון פאבליקה	אבא אבן 9
16	סופר הרמוניה	יד חרוצים 3
17	פוקישופ	משכית 27
18	רמי לוי	סוקולוב 56

בדיקה של תיקי העסק במסד הנתונים של המחלקה העלתה כי למרות שעסקים אלו הוגדרו ללא קטגוריה, תדירות הביקורים עודכנה במערכת לכל עסק כנדרש, למעט מלון פאבליקה בו הוגדרו תדירות הביקורת בערכים לא תקינים (ביקורת כל 1080 ימים). מכאן שתדירות הבדיקות מוזנת ידנית ולא באופן ממוכן על פי הגדרות העסק. יש לציין כי, "התראה", על איחור במועד ביקורת וטרינרית מופיעה כחיווי בצבע אדום בלוח הבקרה של המערכת. למעט מלון פאבליקה, המערכת הוטרנינרית הייתה מתריעה על איחור במועד הביקורת כנדרש.

המלצות

- לעדכן במערכת הממוחשבת של המחלקה הוטרנינרית את כלל העסקים המוכרים מזון מן החי, ואת סיווגם.
- לעדכן את תדירות הבדיקות באופן ממוכן בהתאם לסיווג העסק באופן שיאפשר בקרה ממוכנת על תדירות הבדיקות.

תגובת המחלקה הוטרנינרית

- נעדכן את כלל העסקים ובשיתוף עם מחלקה רישוי עסקים נשאף לקבל את רשימת העסקים המעודכנת.
- תדירות הביקורות כבר מתעדכנת בהתאם להמלצת המבקר.

7.1 אמצעי אכיפה

כללי

כדי למנוע חריגה מהוראות התקנות ובמטרה לשמור על בריאות הציבור, עומדים לרשות הוטרנינר אמצעי אכיפה כדלהלן:

- הוטרנינר העירוני מוסמך על פי החוק להשמיד מזון מן החי שאינו ראוי למאכל אדם, השמדות מזון מן החי מבוצעות במקרים בהם נתפסים מוצרי מזון אשר מוגדרים ע"י הוטרנינר כלא ראויים למאכל אדם עקב מקור לא מוזהה, אריזה לא תקינה, תאריך פג תוקף וכדומה.

- על פי חוק רישוי עסקים, הווטרינר יכול לפנות לרשות המקומית ולהמליץ בפניה לפתוח בהליכים משפטיים נגד בית עסק שהתגלו בו ליקויים חמורים, או שאינו פועל לתקן ליקויים שנמצאו בו. לרשות המקומית יש סמכות להוציא לבית עסק צו סגירה מנהלי.

הטלת קנסות

7.2

מבקר המדינה בדוח השנתי 64 ג' "פיקוח על מוצרי מזון מן החי" משנת 2014 בחן את אמצעי האכיפה הקיימים בסל הכלים של עירייה כנגד עסקים עם ליקויים וטרינרים וציין כי: "פקודת העיריות וצו המועצות המקומיות מסמיכים את העיריות ואת המועצות המקומיות לחוקק חוקי עזר. צו העיריות (עבירות קנס), התשל"א-1971, וצו המועצות המקומיות (עבירות קנס), התשל"ג-1973, קובעים שעברות שונות בחוקי עזר של עיריות ושל מועצות מקומיות יהיו עברות שבגינן ניתן להטיל קנס באמצעות דוח של פקח עירוני ולא רק להגיש כתב אישום לפי חוק העזר" מבקר המדינה המליץ כי "..... ראוי שרשויות מקומיות שלא חוקקו חוק עזר המאפשר הטלת קנס על בית עסק שנמצאו בו ליקויים וטרינריים, ישקלו לחוקק חוק כזה. הדבר יעמיד לרשותן כלי לאכיפה ולהרתעה, וכן יביא לאחידות בנוגע לכלי האכיפה העומדים לרשות הווטרינרים הרשותיים ביישובים השונים".

בשנת 2014 נעשה ניסיון לכלול בחוק העזר (פיקוח על מכירת מוצרים מן החי) אפשרות להטלת קנסות על בתי עסק בגין ליקויים באחזקה וטיפול במזון מן החי, ניסיון זה לא צלח. למועד הביקורת אין בידי המחלקה הווטרינרית אפשרות להטלת קנסות בגין חריגה מההנחיות לטיפול במזון מן החי.

פסילה והשמדת מזון

7.3

נוהל העירייה מחייב תיעוד של הביקורות השגרתיות שמבצע הווטרינר העירוני. סעיף 3.4.3 קובע כי: "באחריות הווטרינר העירוני למלא טופס "ביקורת בעסקים למכירת מוצרי מזון מן החי (מסמך ישים 2). בנוסף לשמירת הטופס בקלסר העסק כל הביקורות והממצאים מתועדים גם בתוכנת המחשב." מסקירת הביקורת את הטופס (מסמך ישים 2) עולה כי הטופס מכיל פרטים על העסק הנבדק תאריך עריכת הביקורת ושם הבודק. הטופס מכיל 27 סוגי פרטים להתייחסות. במסגרת הבדיקה על הווטרינר לסמן בטופס את תוצאות בדיקתו בערכים של תקין, לא תקין, טעון שיפור, ולא נבדק.

סעיף 3.4.4 לנוהל קובע: "בהתאם לממצאי הדוח יחליט הווטרינר על פסילת המוצרים והשמדתם או על אישורם". סעיף 3.4.5 קובע: "במידה שבמהלך הבדיקה מתעורר חשד לגבי איכות המזון, רשאי הווטרינר העירוני לבצע השמדה במקרה זה ינתן טופס פסילה/החרמה (מסך ישים 3).

טופס ההשמדה כולל, תאריך הבדיקה, מספר סידורי, שם העסק וכתובתו. בנוסף נכתב כי: "בתוקף הסמכות הנתונה לי בסעיף 167 לחוק ההגנה על בריאות הציבור (מזון) התשע"ו 2015, אני מודיע לך בזאת כי החלטתי לפסול/להשמיד למנוע את שימושם למאכל אדם של מוצרי המזון מן החי הבאים". התעודה מכילה טבלה בה מפורט סוג המזון המושמד, הכמות בק"ג סיבת הפסילה/השמדה. חתימת בעל העסק וחתימת הווטרינר.

להלן פירוט פסילות בשר בעסקים בעיר על פי דוחות פעילות השירותים הווטרינרים לשנים 2018, 2019 ו-2020, הנתונים בק"ג.

2018	2019	2020	סוג בשר
63	137	24	בקר טרי
175	342	33	בקר קפוא ומוצריו
64	399	383	בשר בקר מצונן
58	257	182	דג קפוא ומוצריו
124	276	48	דגים טריים
7	10	12	דגים מעושנים וסלטים
16	1	0	חזיר טרי
26	113	85	טחון טרי
276	800	172	טחון קפוא
11	6	0	טחון קפוא בהסדר
2	75	20	כבש טרי
45	0	133	מוצר עם בשר
128	54	231	מזון מוכן
106	7	133	מן הצומח
302	66	0	נקניק/בשר מעושן
253	322	126	עוף טרי
125	177	249	עוף מים טרי
107	289	25	עוף מים קפוא ומוצריו
2	22	12	עוף קפוא ומוצריו
1	7	8	פירות ים
0	81	0	בצקים
0	4	8	הודו טרי
0	13	0	כבש קפוא
1.891	3.458	1.884	סה"כ בק"ג

מנתוני הטבלה עולה כי חלה עליה של 55% בין השנים 2018 ל-2019 במשקל הבשר שהושמד על ידי המחלקה הווטרינרית. נתוני ההשמדה בשנת 2020 הושפעו מהפעילות החלקית של בתי העסק כתוצאה מסגרי הקורונה.

מדגם הביקורת – השמדת מזון

7.4

במסגרת הביקורת נדגמו 3 תיקי עסקים שבהם נמצאו ליקויים שהובילו לפסילת המזון על ידי הווטרינר העירוני. הביקורת בדקה האם הוזנו כל "השדות" במערכת הממוחשבת והאם ניתן לבעל העסק טופס פסילה/החרמה כנדרש על פי נוהל העירייה 5.5.04.03 "פיקוח על מזון מהחי" סעיף 3.4.5. להלן מדגם הביקורת:

מסד	שם העסק	תאריך ביקורת	קוד פסילה	סוג בשר	משקל בק"ג	סיבת פסילה	אופן השמדה
-----	---------	--------------	-----------	---------	-----------	------------	------------

מזבלה ודוחסן	מופשר	70	בשר בקר מצונן	33448	13/2/2020	ויקטורי	1
אקונומיקה וזבל	בשר טחון	15	טחון טרי	33435	30/04/2020	אטליז ברנר	2
אקונומיקה וזבל	פג תוקף	68	בשר בקר מצונן	33438	26/05/2020	אטליז בטשון	3

הערות:

מסד 1 - קוד פסילה 33448, 13/2/2020 – ויקטורי רח' יוסף נבו 4

תאריך ביקורת: 13/2/2020

שם המבקר: דר' ויקטוריה אסביאן

מלווה מטעם העסק: "לא הוזנו פרטים"

תוצאות הבדיקה: מצב טעון שיפור

ליקויים:

- רישיון עסק בטיפול.
- מקרר גיבוי וחדר קירור לא מסודרים.
- מקררי תצוגה לא נקיים מס' 103 לא תקין.
- נקיון אזורי המכירה והאחסון טעון שיפור.
- חצר מלוכלכת ולא מסודרת.
- אמצעי ניקוי וחיטוי מפוזרים במחסן.
- חפצים אישיים מפוזרים בעסק.
- רשתות בפתחים, וילון בכניסה למחסן, לא תקין.
- הטיפול במוצרים פסולים טעון שיפור.
- שרשרת קירור אינה תקינה, מזון קפוא במצב מופשר.
- מזון לא ראוי למאכל לפי תעודת פסילה מספר 1309.

שיפורים נדרשים: "לא הוזנו פרטים"

אופן מסירה לעסק: "לא הוזנו פרטים"

"תעודת פסילה/החרמה: מספר סידורי 1309, נמצא כי מולאו כל "שדות" התעודה כנדרש. יצוין כי בתעודה מופיעה

חתימת נציג העסק ללא שמו ותפקידו בעסק.

מסד 2 קוד פסילה 33435, 30/4/2020 – אטליז ברנר

תאריך ביקורת: 30/4/2020

שם המבקר: דר' ויקטוריה אסביאן

מלווה מטעם העסק: "לא הוזנו פרטים"

תוצאות הבדיקה: מצב טעון שיפור

ליקויים:

- מקררי גיבוי וחדרי קירור לא מסודרים
- מקררי תצוגה לא מסודרים
- fifo טעון שיפור
- מזון לא ראוי למאכל לפי תעודת פסילה מספר 1312
- ייצור מזון בניגוד לרשיון טעון שיפור
- סימון מזון טעון שיפור

שיפורים נדרשים: "לא הוזנו פרטים"

אופן מסירה לעסק: "לא הוזנו פרטים"

"תעודת פסילה/החרמה" מספר סידורי 1312, נמצא כי מולאו כל "שדות" התעודה כנדרש. צוין כי בתעודה מופיעה רק חתימת נציג העסק ללא שמו ותפקידו בעסק.

מסד 3 קוד פסילה 33438, 26/5/2020 – איטליז בטשון

תאריך ביקורת: 26/5/2020

שם המבקר: דר' ויקטוריה אסביאן

מלווה מטעם העסק: "לא הוזנו פרטים"

תוצאות הבדיקה: מצב טעון שיפור

ליקויים:

- מקררי גיבוי וחדרי קירור
- ייצור מזון בניגוד לרשיון אריזות וואקום
- חפצים אישיים מפוזרים בעסק
- מזון לא ראוי למאכל לפי תעודת פסילה מספר 1318
- סימון מזון לא תקין
- הפרדה בין מוצרים- בחדר קירור אין הפרדה בין עוף לבין בשר
- הטיפול במוצרים פסולים לא תקין, נמצא בשר ועוף בפג תוקף

שיפורים נדרשים: "לא הוזנו פרטים"

אופן מסירה לעסק: "לא הוזנו פרטים"

"תעודת פסילה/החרמה" מספר סידורי 1318: נמצא כי מולאו כל "שדות" התעודה כנדרש. יצוין כי בתעודה מופיעה רק חתימת נציג העסק ללא שמו ותפקידו בעסק.

ממצאים

- בכל המקרים שנבדקו לא נרשמו "השיפורים הנדרשים" בשדה המיועד באופן שלא קיים תיעוד לצעדים הנדרשים לצורך תיקון הליקויים.
- מסקירת המדגם עולה כי לא הוזנו שמות בעלי העסקים שנכחו בזמן הביקורת ובזמן הוצאת תעודת פסילה/החרמה.
- חתימת נציג העסק בתעודת הפסילה/החרמה לא כללה את שמו.

המלצות

- להקפיד על מילוי כל ה"שדות" במערכת הממוחשבת ולציין את השיפורים הנדרשים.
- להקפיד לציין גם במערכת הממוחשבת וגם על גבי תעודת הפסילה/החרמה את שם ותפקיד נציג בעלי העסק שהתלווה לוטרנינר העירוני וחתם על טופס ההשמדה.

תגובת המחלקה הוטרנינרית

יש לציין כי הביקורת התבססה על תוכנת ניהול ישנה אשר נמצאת בשימוש רק באופן חלקי ובעיקר למעקב אחר תדירות הביקורות ומועד הביקור הבא. לאחר כניסתו לתוקף של חוק המזון אנו פועלים עם הטופס הממוחשב של משרד הבריאות אשר בו מעודכנים באופן מסודר כל הפרמטרים הנדרשים כולל שם הנציג מתאם העסק וגם חתימתו על טופס ההשמדה.

אי חידוש רישיון עסק

7.5

במקרים בהם קיימות חריגות מההוראות הכלולות בתקנות רישוי עסקים, ממליץ הוטרנינר העירוני על אי חידוש רישיון העסק. במסגרת הביקורת נסקרה רשימת העסקים בשנתיים האחרונות בהם המליץ הוטרנינר העירוני על אי חידוש רישיון עסק.

להלן רשימה זו למועד הביקורת יולי 2021 כפי שהועבר לנו על ידי מחלקת רישוי עסקים בעירייה:

מסד	שם העסק	סטטוס רישיון העסק נכון ליולי 2021
1	אטליז עמרם יצחק	ללא רישיון עסק, טרם טופל על ידי מחלקת רישוי עסקים
2	מסעדת צ'יקן פיק	העסק קיבל צו סגירה
3	מסעדת יוסף	קיים אישור וטרנינר מ- 02/2021, בטיפול יתר הגורמים
4	מסעדת גוטה	מחלקת רישוי עסקים התחילה באכיפה
5	מסעדת צ'ינקי ביץ'	העסק החליף בעלים שזומנו לשימוע עקב בקשת סגירה של משרד הבריאות
6	אטליז ורד הצלע	מחלקת רישוי עסקים התחילה באכיפה
7	אטליז במרכול של יינות ביתן	מחלקת רישוי עסקים התחילה באכיפה, העסק ייסגר בסוף חודש יולי 2021
8	אטליז במרכול של מחסני השוק	קיים אישור וטרנינר מ- 23/11/2020, יועבר לאכיפה

להלן פירוטי בדיקתנו:

(1) אטליז עמרם יצחק

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2018 ועד שנת 2021 בדקה המחלקה הוטרנינרית כ-15 פעמיים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
מצב טעון שיפור	30/1/2018
עסק במצב משביע רצון	9/5/2018
מצב כללי טוב	14/8/2018
סגור	20/11/2018
מצב טעון שיפור	25/3/2019
מצב כללי ירוד	6/8/2019
מצב כללי ירוד	10/9/2019
מצב כללי ירוד	5/11/2019
מצב כללי ירוד	2/1/2020
ממליץ על סירוב חידוש רישיון	11/2/2020
העסק סגור	22/4/2020
העסק סגור	2/9/2020
לא מוכר מוצרים מן החי	10/2/2021
לבטל רישיון עסק	23/6/2021
עסק סגור	8/11/2021

(2) מסעדת ציקון פיק

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2019 ועד שנת 2021 בדקה המחלקה הווטרינרית כ-10 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
אין רישיון עסק	6/8/2019
רישיון עסק בטיפול	8/9/2019
אין רישיון עסק	10/12/2019
מצב טעון שיפור	12/12/2019
אין רישיון עסק	24/12/2019
נעזרים בטכנולוג מזון	21/1/2020
אין רישיון עסק	18/1/2021
אין רישיון עסק	21/1/2021
אין רישיון עסק	6/7/2021

מצב כללי ירוד	13/7/2021
---------------	-----------

(3) מסעדת יוסף

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2018 ועד שנת 2022 בדקה המחלקה הווטרינרית כ-9 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
רישיון עסק בטיפול	5/8/2018
אין רישיון עסק	30/5/2019
אין רישיון עסק	20/6/2019
רישיון עסק בטיפול	3/10/2019
רישיון עסק בטיפול	15/11/2020
רישיון עסק בטיפול	29/11/2020
עסק במצב משביע רצון	31/12/2020
מצב טעון שיפור	27/12/2021
מצב טעון שיפור	12/1/2022

(4) מסעדת גוטה

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2019 ועד שנת 2022 בדקה המחלקה הווטרינרית כ-12 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
מצב טעון שיפור	8/1/2019
מצב טעון שיפור	20/1/2019
יצור מזון בניגוד לרישיון	30/1/2019
אין רישיון עסק	15/1/2020
אין רישיון עסק	26/1/2020
אין רישיון עסק	19/1/2021
העסק לא עומד בקריטריונים לקבלת רישיון	19/4/2021
אין רישיון עסק	31/10/21
מצב טעון שיפור	7/11/2021

אין רישיון עסק, יצור מזון בניגוד לרישיון	21/11/2021
מצב טעון שיפור	27/12/2021
אין רישיון עסק	1/2/2022

(5) מסעדת צ'ינקי ביץ'

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2018 ועד שנת 2021 בדקה המחלקה הווטרינרית כ-10 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
אין רישיון עסק	30/6/2018
אין רישיון עסק	16/8/2018
אין רישיון עסק	23/8/2018
אין רישיון עסק	19/9/2018
אין רישיון עסק	12/9/2019
מצב טעון שיפור	26/9/2019
רישיון עסק בטיפול	29/12/2019
עסק במצב משביע רצון	12/4/2020
מצב טעון שיפור	28/4/2021
אין רישיון עסק	6/5/2021

(6) אטליז ורד הצלע

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2018 ועד שנת 2022 בדקה המחלקה הווטרינרית כ-22 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

ליקוי/תוצאת ביקורת	תאריך הביקורת
מצב טעון שיפור	22/3/2018
אין רישיון עסק	8/7/2018
עסק במצב משביע רצון	9/8/2018
חידוש רישיון עסק	20/11/2018
אין רישיון עסק	30/4/2019
עסק במצב משביע רצון	14/5/2019
עסק במצב משביע רצון	30/10/2019

עסק במצב משביע רצון	16/2/2020
עסק במצב משביע רצון	10/8/2020
עסק לא פעיל	29/12/2020
אין רישיון עסק	9/2/2021
מצבו של העסק לא תקין	23/2/2021
אין רישיון עסק	6/5/2021
אין רישיון עסק	9/6/2021
מצב טעון שיפור	7/10/2021
מצב טעון שיפור	8/11/2021
אין רישיון עסק	13/12/2021
אין רישיון עסק	20/12/2021
אין דיווח על תיקון ליקויים	22/12/2021
נערך שימוע	26/12/2021
מעקב אחר השיפוץ	17/1/2022
במהלך שיפוץ	16/2/2022

(7) אטליז יינות ביתן סניף החושלים.

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2018 ועד שנת 2021 בדקה המחלקה הווטרנרית כ-26 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

תאריך הביקורת	ליקוי/תוצאת ביקורת
8/4/2018	מצב כללי טוב
8/8/2018	מצב כללי ירוד
22/8/2018	מצב כללי ירוד
26/8/2018	מצב טעון שיפור
28/8/2018	מצב טעון שיפור
4/9/2018	מצב טעון שיפור
7/10/2018	מצב טעון שיפור
14/10/2018	מצב כללי טוב
10/2/2019	עסק במצב משביע רצון

מצב טעון שיפור	14/7/2019
עסק במצב משביע רצון	28/7/2019
מצב טעון שיפור	3/11/2019
מצב טעון שיפור	15/12/2019
מצב טעון שיפור	24/12/2019
מצב כללי טוב	5/1/2020
מצב טעון שיפור	4/5/2020
מצב כללי ירוד	20/5/2020
עסק במצב משביע רצון	3/6/2020
מצב טעון שיפור	11/10/2020
מצב טעון שיפור	29/10/2020
מצב טעון שיפור	23/11/2020
מצב טעון שיפור	1/12/2020
עסק במצב משביע רצון	9/12/2020
מצב טעון שיפור	15/3/2021
מצב טעון שיפור	25/4/2021
לבטל רישיון עסק	22/8/2021

(8) אטליז במרכול של מחסני השוק

מסקירת המערכת הממוחשבת עולה כי משנת 2019 ועד שנת 2021 בדקה המחלקה הווטרנרית כ-19 פעמים את בית העסק כמפורט להלן:

תאריך הביקורת	ליקוי/תוצאת ביקורת
4/6/2019	מצב כללי טוב
18/6/2019	מצב טעון שיפור
25/7/2019	מצב טעון שיפור
28/8/2019	מצב טעון שיפור
4/9/2019	מצב טעון שיפור
3/10/2019	מצב כללי ירוד

מצב טעון שיפור	17/12/2019
מצב טעון שיפור	25/12/2019
מצב טעון שיפור	19/4/2020
מצב טעון שיפור	3/5/2020
מצב טעון שיפור	5/5/2020
עסק במצב משביע רצון	9/8/2020
מצב טעון שיפור	14/10/2020
מצב כללי טוב	10/11/2020
מצב טעון שיפור	8/2/2021
מצב טעון שיפור	22/2/2021
מצב טעון שיפור	8/3/2021
מצב טעון שיפור	7/6/2021
ללא זיקה	25/8/2021

בדיקתנו מעלה כי בעסקים אלו התגלו חריגות חוזרות ונשנות במהלך השנים האחרונות, למרות זאת עסקים אלו המשיכו לפעול. אנו סבורים שיש מקום לקצר את תהליכי האכיפה בכל הקשור בחידוש רישיון העסק, ולנקוט במקרים חריגים בהוצאת צו סגירה, כדי לצמצם את הזמן בו פועלים עסקים המטפלים במזון מן החי שלא בהתאם לתקנות.

פרסום אירועי השמדת מזון

7.6

אחת הדרכים להרתיע בעלי עסקים בהם התגלו חריגות חוזרות הינו פרסום תוצאות הביקורת והשמדת הבשר בבחינת "ידע הציבור ויזהר" הווטרינר העירוני מסר לביקורת כי פרסום מסוג זה נעשה על ידי משרד הבריאות, ממצאי הביקורת והדוח על השמדת מזון מועבר באופן ממוכן למשרד הבריאות ויש אפשרות לווטרינר העירוני לציין האם יש לפרסם את תוצאות הביקורת והשמדת המזון. הפרסום עצמו מבוצע על ידי משרד הבריאות. לדברי הווטרינר רק במקרה אחד ציין הווטרינר כי הוא ממליץ לפרסם את ממצאי הביקורת.

אנו סבורים שבהעדר אמצעי אכיפה פרסום ממצאי הביקורת והשמדת המזון הינו האמצעי היחיד העומד לרשות העירייה ויש לשקול שימוש בו במקרה בו קיימות חריגות חוזרות ונשנות. נציין כי פרסום מסוג זה יכול להיעשות באופן ישיר על ידי העירייה בנוסף לדיווח למשרד הבריאות.

המלצות

- לזרז הטיפול בעסקים שאינם עומדים בהוראות תקנות חוק רישוי עסקים, ובמקרים חריגים לפעול לסגירתם.

- לשקול פרסום תוצאות הביקורת הווטרינרית והשמדת מזון במקרים בהם קיימת חריגות חוזרות כאמצעי הרתעה לבעלי העסק ולאזהרת הציבור.

תגובת המחלקה הווטרינרית

"בשיתוף עם דוברות העירייה אנו נשקול את המלצת המבקר לפרסם את תוצאות הביקורת של עסקים בהם הכשלים חוזרים ללא טיפול".

כלבים – פיקוח ורישוי

8.

כללי

8.1

המחלקה הווטרינרית אחראית לפיקוח על הכלבים בתחום העיר במטרה למנוע הפצת מחלות ולשמור על בריאות הציבור. סעיף 247 לפקודת העיריות קובע חובה ל"רישומם והחזקתם של כלבים" וכן את חובת העירייה בטיפול בכלבים משוטטים. ה"חוק להסדרת הפיקוח על כלבים" התשס"ה 2005, קובע תנאים לגבי אחזקת כלבים וחוק העזר של עיריית הרצליה "פיקוח על כלבים" מסדיר את נושא הפיקוח והרישוי ומחייב כל בעל כלב שגילו עולה על שלושה חודשים בסימון כלבו באמצעות שבב אלקטרוני ובחידוש רישיון מידי שנה המותנה בחיסון הכלב. סימון הכלב מאפשר לעירייה לנהל מסד נתונים אודות כל הכלבים בעיר, ולבצע מעקב על אוכלוסיית הכלבים ועל מועדי החיסון, במקרה של כלב משוטט ניתן באמצעות השבב לאתר את בעליו. התניית חידוש רישיון בחיסון הכלב מסייע לשמירה על בריאות הציבור ומכאן החשיבות הרבה של סימון הכלבים, רישומם והקפדה על אכיפת חובת חידוש הרישיון מידי שנה. חידוש הרישיון מחייב תשלום אגרה. חיסון הכלב מתבצע ע"י השרות הווטרינרי או באמצעות מרפאות וטרינריות חיצוניות עפ"י בחירת בעלי הכלבים. על פי המערכת הממוחשבת בעיר הרצליה רשומים למועד הביקורת, מאי 2021, 9,078 כלבים. בשנת 2010 ערך מבקר העירייה ביקורת על השירות הווטרינרי, בשנה זו היו רשומים כ- 4,500 כלבים. במשך כעשור נרשם גידול של כ-50% באוכלוסיית הכלבים בעיר הרצליה.

מספר כלבים מחוסנים ניתוח סטטיסטי

8.2

מערכת המידע כוללת את מועד החיסון האחרון וכן את תוקף הרישיון. המערכת כוללת למועד הביקורת, דצמבר 2021, 921 כלבים שמועד חיסונם חלף. להלן ניתוח מספר הכלבים שאינם מחוסנים בהתאם למועד החיסון הנדרש:

שיעור בלתי מחוסנים	סה"כ	מספר כלבים שאינם מחוסנים 1/1/2022	מספר כלבים מחוסנים 1/1/2022	תאריך
7%	649	45	604	1/2021
8%	690	53	637	2/2021
7%	672	48	624	3/2021

7%	691	47	644	4/2021
9%	862	78	784	5/2021
10%	906	92	814	6/2021
11%	784	86	698	7/2021
9%	828	72	751	8/2021
14%	597	84	513	9/2021
13%	861	114	747	10/2021
16%	845	133	712	11/2021
<u>18%</u>	<u>768</u>	<u>139</u>	<u>629</u>	12/2021
<u>10%</u>	<u>9,078</u>	<u>921</u>	<u>8,157</u>	סה"כ כלבים

מהנתונים עולה כי שיעור הכלבים שמועד חיסונם הגיע ואינם מחוסנים עומד על כ- 10%. גיול הנתונים מעלה כי בעוד ששיעור הבלתי מחוסנים ב- 12/21 עומד על כ- 18% שיעור זה מתיצב על כ- 7% מאפריל 2021. נוהל העירייה "פיקוח וטרינרי – חידוש רישיון החזקת כלבים וביצוע חיסון כלבת" תהליכי העבודה הנוגעים לנושא זה מעוגנים בנוהל העירייה "פיקוח וטרינרי" אשר עודכן בשנת 2017, להלן עקרי ההליך:

8.3

- סעיף " 3.3.1: אחת לשנה, חודש לפני ביצוע החיסון המיועד תשלח לבעלי כלבים שרשומים במאגר הכלבים העירוני הזמנה לחיסון כלבים".
- סעיף " 3.3.2: ההזמנה תכיל טופס רישיון שישולם במעמד ביצוע החיסון במחלקה הוטרינרית או אצל הוטרינר הפרטי באמצעות תוכנת דיווח אינטרנטית".
- סעיף " 3.3.3: במידה וכעבור ארבעה חודשים לא התייצבו בעלי הכלבים שקיבלו הזמנה, תשלח להם התראה כתובה".
- סעיף " 3.3.4: אחת לשנה יועברו הפרטים של כל הכלבים שלא חוסנו לארכיון".

סקירת נוהל העבודה מול יכולות המערכת הממוחשבת ותהליכי העבודה מעלה כי הוראות הנוהל אינם מותאמים לתהליכי העבודה בפועל ואינם כוללים את כלל תהליכי העבודה: כך למשל, במערכת הממוחשבת החדשה יש אפשרות לשליחת התראות באופן אוטומטי דבר אשר לא היה אפשרי במערכת הישנה אפשרות זו שהינה חלק חשוב במערך הבקרה על חיסוני הכלבים אינה מעוגנת בנוהל. סעיף 3.3.4 המצייין כי : אחת לשנה יועברו הפרטים של כל הכלבים שלא חוסנו לארכיון". אינו מתיישב עם הצורך לשמור על מאגר כלבים עדכני גם כאלה שלא חוסנו בפועל.

למעט, סעיף 3.3.2 המציין כי "ההזמנה תכיל טופס רישיון שישולם במעמד ביצוע החיסון במחלקה הווטרינרית או אצל הווטרינר הפרטי באמצעות תוכנת דיווח אינטרנטית". הנוהל אינו מסדיר את תהליך התשלום, הרישום וחיסון כלבים באמצעות ווטרינרים פרטיים שלא דרך המחלקה הווטרינרית.

המלצה

- לעדכן את נוהל מספר 5.5.04.01 "פיקוח וטרינרי" באופן שיכלול את תהליכי העבודה בפועל ואת השימוש במערכת הממוחשבת.

תגובת המחלקה הווטרינרית

המלצת המבקר התקבלה והנוהל כעת בתהליך תיקון.

אגרת חיסון

8.4

התשלומים עבור החיסון וחידוש הרישיון נקבעים על ידי משרד החקלאות, ומתעדכנים מעת לעת. ניתן לחסן באמצעות ווטרינר פרטי או באמצעות המחלקה הווטרינרית.

להלן סכום אגרת חיסון (נכון ליוני 2021):

- כלב לא מסורס/לא מעוקרת 29.5 ₪
- כלב מסורס/מעוקרת 15 ₪
- כלב מעל גיל 8 שאינו מסורס/מעוקרת 66.5 ₪
- כלב טהור גזע הרשום בהתאחדות לכלבנות 66.5 ₪

המחלקה הווטרינרית שולחת דרישות תשלום בגין חיסון ורישיון לבעלי הכלבים באמצעות שליחת קישור לתוכנת Vetclick – שהינה תוכנה לתשלום אגרת חיסון ורישוי כלבת כלל ארצית. התשלום הוא באמצעות כרטיס אשראי. לאחר התשלום ניתן לחסן את הכלב באמצעות המחלקה הווטרינרית או באמצעות וטרינרים פרטיים.

במסגרת הביקורת נבדק הליך התשלומים בגין חיסון ורישיון כלבים באמצעות השרות הווטרינרי. מדגם הביקורת כלל 15 כלבים אשר חוסנו בחודש מאי 2021, הביקורת כללה בחינת התקבולים במערכת, הפקת הקבלות והתאמת סכום החיוב לגובה האגרות שפירסם משרד החקלאות, להלן תוצאות בדיקתנו:

מסורס/מעוקר	מספר שבב	תאריך תשלום	תאריך חיסון	סכום תשלום במערכת עבור רישיון	סכום תשלום במערכת עבור חיסון	תקין/לא תקין
לא	982000167886485	10/05/2021	19/05/2021	37	29.5	תקין
כן	953010003436080	31/05/2021	31/05/2021	37	15.0	תקין
כן	990000000095503	05/05/2021	05/05/2021	37	15.0	תקין

תקין	37	29.5	06/05/2021	06/05/2021	985121006926652	לא
תקין	37	29.5	05/05/2021	05/05/2021	982000196506810	לא
תקין	37	15.0	05/05/2021	04/05/2021	985170002982886	כן
תקין	37	15.0	05/05/2021	02/05/2021	977200009209093	כן
לא תקין	342	29.5	05/05/2021	05/05/2021	953010002542644	לא
תקין	37	15.0	04/05/2021	04/05/2021	990000000099071	כן
תקין	37	29.5	04/05/2021	02/05/2021	982000196504428	לא
תקין	37	29.5	04/05/2021	03/05/2021	985121005778506	לא
תקין	37	15.0	04/05/2021	04/05/2021	982000363475806	כן

מסקירת המדגם עולה כי למעט כלב עם מספר שבב 953010002542644 אשר בעליו חויבו ב- 342 נו במקום 37 נו. שאר הכלבים שנדגמו שולמו בגינם סכומים התואמים את סכום האגרות שפורסם על ידי משרד החקלאות. יצוין כי לווטרינרים הפרטיים גישה למערכת VetClick באופן שתשלום האגרה מתבצע באמצעות כרטיס אשראי לחשבון העירייה ודיווח הווטרינר על חיסון הכלב מעודכן באופן ממוכן.

המערכת הממוחשבת – שליחת תזכורות

8.5

עד לשנת 2020 ניהלה המחלקה את מסד הנתונים של נתוני כלבי העיר באמצעות תוכנת WINVTR8 במערכת זו אין תיעוד לגבי מועד שליחת ההזמנה ומועדי שליחת התזכורת. עד לשנת 2020 כל תחילת חודש איתרו עובדי המחלקה במערכת הממוחשבת את בעלי הכלבים שמועד חידוש הרישיון שלהם חל בחודש העוקב לצורך שליחת הזמנות לחיסון באמצעות הדואר. לאחר חודשיים נשלחה תזכורת ובסוף השנה בוצעו שיחות טלפון יזומות לבעלי הכלבים להזכירם כי מועד חידוש הרישיון וביצוע החיסון חלף זה מכבר. בסוף שנת 2020 החלה המחלקה להשתמש בתוכנת VetClick תוכנה זו שולחת באופן אוטומטי מייל ומסרון עם קישור לתשלום באינטרנט לבעלי הכלבים כחודש לפני מועד החיסון, במקרה בו בעל הכלב לא הגיע לחסן את כלבו, נשלחת התראה נוספת לאחר ארבעה חודשים. באמצעות המערכת החדשה יכולים בעלי הכלבים לדווח למחלקה במייל חוזר על שינויים בסטטוס הכלב (מת, נמסר, וכדומה.) דבר המסייע בטיוב הנתונים. בנוסף לתהליך האוטומטי של המערכת החדשה, מבצעת המחלקה שיחות טלפון יזומות לבעלי הכלבים שמועד חיסונם חלף.

ממצאים

- במסגרת הביקורת נבדק הליך שליחת ההזמנות לחיסון לפני תאריך החיסון וכן שליחת תזכורות לאחר 4 חודשים לאלו שלא חיסנו את כלבם במועד. ממצאי בדיקתנו העלו כי ההזמנות והתזכורות כאמור נשלחות במועדים המתאימים.
- כאמור תזכורת נשלחת באופן ממוכן לאחר 4 חודשים, אנו סבורים שיש מקום לשקול שליחת תזכורת לאחר חודש או חודשיים לכל היותר כדי לצמצם את החשיפה של כלבים לא מחוסנים בעיר.

- נוסח התזכורת מזכיר את החובה לחסן בהתאם להוראות החוק אולם אינו מציין את העובדה שאחזקת כלב לא מחוסן או ללא רישיון בתוקף כרוך בקנס. אנו סבורים כי הכללת הקנס הכרוך באי חיסון יכול לתמרץ את בעלי הכלבים לחסן את כלבם.

המלצות

- לכלול בהתראה השנייה את קיום הקנס הכרוך בהחזקת כלב לא מחוסן באופן שיתמרץ את בעלי הכלבים לחסן את כלבם.
- לשקול משלוח תזכורת לחיסון לאחר חודש, תדירות גבוהה יותר מהנוהג עד כה.

תגובת המחלקה הווטרינרית

"המלצות המבקר התקבלו ושתי ההמלצות בפרק זה כבר טופלו".

טיוב נתונים

8.6

כללי

בקרה נאותה אחר הכלבים המוחסנים בעיר מותנת בטיוב נתוני הכלבים במערכת. כפי שפורט לעיל, בהזמנות לחיסון הנשלחות לבעלי הכלבים קיימת האפשרות לדווח על כלבים שמתו או שעזבו את העיר. בדיקה שערכנו העלתה כי בשנים 2018, 2019 ו-2020 הועברו לארכיון התוכנה 1,073, 1,338 ו-1,008 כלבים בהתאמה, עובדה המצביעה על הליך טיוב נתונים כתוצאה מדווח של בעלי הכלבים. יחד עם זאת ניתוח נתוני המערכת העלה כי יש מקום לביצוע טיוב נתונים יזום כמפורט להלן:

כלבים מבוגרים

ממוצע חיי כלב גדול הוא בין 10 ל-13 שנים, ממוצע חיי כלב קטן הוא בין 15-18 שנים, הביקורת הוציאה מהמערכת הממוחשבת את רשימת כל הכלבים שחוסנו בפעם האחרונה בשנים 2018 ו-2019 והם מעל לגיל 15. להלן רשימת הכלבים:

מסד	מספר השבב של הכלב	פעיל במערכת	תאריך חיסון אחרון	גיל
1	00066C11FC	פעיל	14/10/2018	16 שנים ו-5 חודשים
2	985100010456690	פעיל	15/10/2018	16 ו-4 חודשים
3	982000362668008	פעיל	27/11/2018	16 שנים ו-8 חודשים
4	982009105602337	פעיל	19/12/2018	15 שנים ו-10 חודשים
5	000631C2C5	פעיל	23/07/2018	17 שנים
6	982009105053271	פעיל	07/10/2018	17 שנים
7	376098100149766	פעיל	30/11/2018	18 שנים ו-3 חודשים

17 שנים ו- 9 חודשים	28/01/2019	פעיל	00064E2D81	8
18 שנים ו- 7 חודשים	23/05/2019	פעיל	00063BF1E3	9
17 שנים וחודש	05/06/2019	פעיל	985121009828426	10
17 שנים וחודש	12/06/2019	פעיל	440098100000372	11
19 שנים ו- 10 חודשים	03/07/2019	פעיל	982000168866903	12
17 שנים ו- 6 חודשים	15/07/2019	פעיל	00066776B7	13
18 שנים ו- 10 חודשים	05/09/2019	פעיל	0006712CD4	14
17 שנים ו- 10 חודשים	18/09/2019	פעיל	985100010687199	15
20 שנים ו- 5 חודשים	02/12/2019	פעיל	000615D541	16

מסקירת הטבלה עולה כי קיימים 16 כלבים פעילים במערכת שלא חוסנו בשנה או בשנתיים האחרונות וגילם מעל 15 שנה. ניתן להניח כי חלק מכלבים אלו המופיעים במערכת כ- "פעילים" אינם בין החיים. אנו סבורים שיש מקום לערוך אחת לתקופה סינון של גילאי הכלבים במערכת ולבדוק טלפונית עם בעלי הכלבים את סטטוס הכלבים בהתאם לסטטוס יש להעביר את תיקי הכלבים לארכיון המערכת, סינון זה יגרום לטיוב נתוני המערכת הממוחשבת.

פעילים ללא תאריך חיסון

ניתוח נתוני המערכת העלה 18 כלבים ללא תאריך חיסון, להלן רשימת כלבים אלו:

מסד	מספר ציפ	שם הכלב	סוג הכלב	מין	מסורס	מסוכן	סטטוס
1	982000149931377	אוזי	מעורב	זכר	כן	לא	פעיל
2	953010002190319	איס	סיבירי	זכר	כן	לא	פעיל
3	ללא מספר	בדיקה	אירדזייל	זכר	לא	לא	פעיל
4	985121018331347	בנצי	תחש	זכר	כן	לא	פעיל
5	250269700199741	ג'ון	יורקשיר	זכר	כן	לא	פעיל
6	ללא מספר	ג'ונו	מעורב	זכר	כן	לא	פעיל
7	250269604783310	גינג'ר	יורקשיר	נקבה	כן	לא	פעיל
8	250269602913030	לולה	יורקשיר	נקבה	כן	לא	פעיל
9	932002000641139	מיילו	מלטיז	זכר	לא	לא	פעיל
10	991003000784768	מילקי	מעורב	נקבה	לא	לא	פעיל
11	111111111111111	ניסיון	אוסטרלי	זכר	לא	לא	פעיל

12	250268500407254	פוטו	יורקשיר	זכר	כן	לא	פעיל
13	939000007062980	פול	מעורב	זכר	לא	לא	פעיל
14	990000000103834	פולו	דוברמן	זכר	לא	לא	פעיל
15	900193000983138	פנדה	מלטיז	זכר	לא	לא	פעיל
16	ללא מספר	קאי	מעורב	זכר	לא	לא	פעיל
17	939000011002607	קטנה	מעורב	נקבה	כן	לא	פעיל
18	7403954	קיי	מעורב	זכר	לא	לא	פעיל

גם במקרה זה יש לפנות לבעלי הכלבים ולעדכן את מצבם במערכת, בכל מקרה יש לוודא כי לכל כלב מצוין מועד חיסון באופן שיאפשר שליחת התראות ותזכורות. נציין המערכת אינה מאפשרת שליחת תזכורות לבעלי כלבים ללא תאריך חיסון.

המלצה

- לבחון מידי תקופה את נתוני המערכת על פי גיל וכן לוודא כי לכל הכלבים מוזן תאריך חיסון.

תגובת המחלקה הווטרינרית

"ההמלצה התקבלה וכבר כעת פועלים על פיה"

אמצעי אכיפה

8.7

להלן טבלה המרכזת את העבירות הקשורות לאחזקת כלבים:

מהות העבירה המנהלית	הסעיף בחוק	החוק לפיו נקבעה העבירה
החזקת כלב שגילו עולה על 3 חודשים ללא רישיון בר תוקף שניתן לפי חוק זה.	2 (א)	החוק להסדרת הפיקוח על הכלבים – 2002
אי דיווח בתוך שבוע ימים שהכלב מת, נמסר או עבר כתובת מן העיר או אל העיר.	8 (ה)	החוק להסדרת הפיקוח על הכלבים – 2002
הכלב יצא מתחומי החצר ולא היה קשור ברצועה לאדם שמסוגל לשלוט בו.	11(א)	החוק להסדרת הפיקוח על הכלבים – 2002
מסירת מידע כוזב בפרט מהותי כדי שיירשם במרכז הרישום.	18 (ג)	החוק להסדרת הפיקוח על הכלבים – 2002
אי הצבת שלט "זהירות כלב" בכניסה לחצר	19	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים – 2005
ייבוא כלב מגזע מסוכן.	2	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)

החזקת כלב מגזע מסוכן ללא רישיון בר תוקף שניתן על פי תקנות אלו.	3	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)
החזקת כלב מגזע מסוכן בחצר לא מגודרת ו/או לא נעולה	4 (1)	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)
אי הצבת שלט "זהירות כלב מסוכן" בכניסה לחצר	4 (2)	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)
אי חסימת פיו של כלב מסוכן בסמיכות לבני אדם שגילם מתחת ל- 16 שנים	4 (3)	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)
המצאות כלב מגזע מסוכן מחוץ לתחום החצר בלא שיהיה קשור ברצועה לאדם שמסוגל לשלוט בו וגילו מעל 18 שנה ו/או פיו אינו חסום בזמם	5	התקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקה של כלבים מסוכנים)
בעליו של הכלב שנשך אדם, לא הסגיר את הכלב לתחנת ההסגר הקרובה תוך 24 שעות מרגע שנוגע לו על הנשיכה.	4 (1)	פקודת הכלבת 1934
אחזקת כלב שאינו מחוסן נגד כלבת.	3 (א)	תקנות הכלבת (חיסון)
חיסון בעל חיים ללא בדיקה	6 (א)(1)	תקנות הכלבת (חיסון)
חיסון בע"ח ללא קבלת מידע רפואי מבעליו	6 (א)(2)	תקנות הכלבת (חיסון)
חיסון כלב שאינו מסומן בסימון אלקטרוני	6 (א)(3)	תקנות הכלבת (חיסון)
שילוב של חיסון נגד כלבת עם טיפול רפואי העלול לפגוע ביעילות החיסון	6 (ב)	תקנות הכלבת (חיסון)
אי מילוי פרטים וחתימה על טופס הרישיון	6 (ג)	תקנות הכלבת (חיסון)
אי דיווח לרופא הווטרינר של הרשות המקומית בתוך 7 ימים על ביצוע חיסון וסימון של כלב	8	תקנות הכלבת (חיסון)

להלן נתוני הדוחות שניתנו על ידי המחלקה הווטרינרית לתקופה שבין ינואר 2019 לאוגוסט 2021 תקופה של יותר

משנתיים וחצי:

סוג העבירה	סה"כ דוחות
כלב משוטט	426
כלב עם בעלים ללא רצועה	3
החזקת כלב מסוכן ללא רישיון	1
כלב משוטט מגזע מסוכן	7
החזקת כלב ללא רישיון	21

1	החזקת כלב שאינו מחוסן
<u>459</u>	סה"כ דוחות

מהנתונים עולה כי מרבית הדוחות ניתנים בגין כלב משוטט. לביקורת נמסר כי מרבית הדוחות בגין עבירה זו ניתנים על ידי הפיקוח הווטרינרי. דוחות בגין אי חידוש רישיון או החזקת כלב ללא חיסון הסתכמו ב 22 דוחות בלבד בתקופה של שנתיים וחצי ממוצע של כ- 8 דוחות בשנה.

לנוכח שיעור הכלבים הלא מחוסנים כפי שפורט בסעיף 8.2 אנו סבורים שיש מקום להתרות בבעלי הכלבים הלא מחוסנים ובמקרה הצורך לאכוף את חיסון הכלבים וחידוש הרישיון באמצעות דוחות או התראות לפני מתן דוח. ברור שערכנו העלה כי ברשויות אחרות ננקטה פרקטיקה של משלוח דוחות לסרבני חיסון לאחר משלוח התראה, במקרה בו מודיע התושב כי הכלב אינו ברשותו מבוטל הקנס ומסד הנתונים מתעדכן. בדרך זו מושגות שתי מטרות האחת עידוד חיסוני הכלבים בעיר והשנייה טיוב מסד הנתונים. לביקורת נמסר כי פרקטיקה זו אינה מיושמת בעיר הרצליה. אנו סבורים שיש מקום לשקול משלוח קנסות כאמור.

המלצה

- לשקול נקיטת אמצעי אכיפה כנגד בעלי כלבים לא מחוסנים, משלוח הודעת קנס לאחר משלוח התראה, ולקבוע מדיניות בנושא זה.

תגובת המחלקה הווטרינרית

על פי הוראת הלשכה המשפטית על מנת לתת קנס בגין החזקת כלב ללא רישיון וחיסון יש לשלוח פקח אשר צריך לראות בעיניו כי אכן יש במקום כלב. כוח האדם במחלקה אינו מאפשר ביצוע בהתאם להמלצה ואנו מסתפקים במשלוח התראות. במקביל הפקחים מבצעים פיקוח יזום במהלך עבודתם בשטח ובדקים גם רישיונות ומועד חיסונים של כלבים במסגרת עבודתם השוטפת. במקרים רבים נותנים התראות ועוקבים אחר ביצוע.

כלבים מסוכנים

8.8

כללי

כלב מסוכן – הינו כלב השייך לגזע מסוכן וכן כלב שהוא הכלאה של גזע מסוכן וקיים דמיון בין דפוסי התנהגותו ותכונותיו הפיסיות לאלו של כלב השייך לגזע מסוכן.

הצו להסדרת הפיקוח על כלבים (תיקון התוספת לחוק), התשס"ה 2004 קובע את סוגי הגזעים המסוכנים כדלהלן:

- אמריקן סטפורשייר בול טרייר
- בול טרייר
- דוגה ארגנטיני
- טוסה יפני
- סטפורשייר בול טרייר

- פיט בול טרייר
- פילה ברזילאי
- רוטוילר

על פי - תקנות להסדרת הפיקוח על כלבים (יבוא ואחזקת כלבים מסוכנים) 2004 וצו להסדרת הפיקוח על כלבים מסוכנים (תיקון התוספת לחוק) התשס"ה 2004:

- כל תושב המחזיק כלב מהגזעים הרשומים מעלה חייב לבצע לכלב/ה ניתוח עיקור או סירוס.
- בכניסה לחצרו יציב שלט "זהירות כלב מסוכן" באותיות בגודל 5 ס"מ לפחות.
- בזמן שהותו עם כאלה שמתחת לגיל 16 יחסם פי הכלב במחסום.
- ברשות הרבים יהיה הכלב: קשור ברצועה קצרה, מוחזק על ידי אדם בן 18 לפחות השולט בו באופן מוחלט. ופיו של הכלב חסום במחסום.

עיקור/סירוס:

למועד הביקורת יוני 2021 רשומים במערכת 160 בעלי כלבים מסוכנים. מבדיקת הביקורת עולה כי 15 כלבים המוגדרים כמסוכנים אינם מעוקרים או מסורסים כנדרש בחוק, להלן פרטי כלבים אלו:

מסד	מספר שבב	שם הכלב	סוג הכלב
1	170002994942	1316	פיטבול
2	990000005878298	בל	רוטוילר
3	991003000855185	בלה	פיטבול
4	990000003342466	בלה	פיטבול
5	990000005878131	בלייז	רוטוילר
6	990000005878127	ג'סי	פיטבול
7	991003000855443	ליידי	פיטבול
8	991003000855456	לייקה	רוטוילר
9	985170003075420	סקאר	פיטבול
10	939000010999730	פאקו	רוטוילר
11	100237000257774	צ'אבי	בול טרייר
12	939000007256816	צ'ופ	פיטבול מעורב
13	939000007256696	קייל	פיטבול מעורב
14	939000007062885	רוקו	רוטוילר
15	900032001809775	רמבו	פיטבול

פטור מחובת סירוס או עיקור כרוך בהצגת אישור בכתב כי סירוס הכלב או עיקורו עלולים לסכן את מצבו הבריאותי של הכלב. במקרה של סרבני סירוס/עיקור אמצעי האכיפה העומדים לרשות השרות הינם הטלת קנסות וכן תפיסת הכלב.

חיסון כלבת

בדיקת הביקורת העלתה כי ברשימת הכלבים המסוכנים נכללים 3 כלבים שחוסנו בפעם האחרונה בשנת 2019 ו- 25 כלבים שחוסנו בפעם האחרונה בשנת 2020. להלן רשימת כלבים אלו:

מסד	מספר שבב	שם הכלב	סוג הכלב	תאריך חיסון אחרון
1	939000001938594	ריי	רוטוילר	14/02/2019
2	990000000102623	טוי	פיטבול	06/05/2019
3	985120030885651	סקאר	פיטבול	20/05/2019
4	939000007062891	ג'ק	פיטבול	22/03/2020
5	900032001797529	קייסי	רוטוילר	05/04/2020
6	932002000613407	צ'ופי	רוטוילר	18/05/2020
7	982000362648107	ביונסה	פיטבול	10/06/2020
8	990000001329370	קרמבו	פיטבול	19/06/2020
9	156075501011542	שולי	מעורב	05/07/2020
10	985170002955536	לולה	פיטבול	06/07/2020
11	990000000101001	קאי	פיטבול	07/07/2020
12	939000001933254	ריצ'י	פיטבול	14/07/2020
13	985170002732674	ירדן	רוטוילר	22/07/2020
14	982000364414892	ג'ויה	פיטבול	31/07/2020
15	985120030859427	צ'יף	אמסטף	16/08/2020
16	953010002105583	לונה	פיטבול	17/08/2020
17	982000190518513	ג'ימי	פיטבול	24/08/2020
18	900182000145373	מיה	אמסטף	05/10/2020
19	900032001809775	רמבו	פיטבול	14/10/2020
20	985170003059979	דינו	רוטוילר	16/10/2020
21	990000000792007	רוקי	מעורב	20/10/2020
22	990000000293178	לונה	פיטבול	21/10/2020
23	982009105740940	ניקי	פיטבול	21/10/2020
24	982009106376646	סאי	רוטוילר	21/10/2020
25	985111000738977	טוני	אמסטף	29/10/2020
26	953010002104937	לוקה	פיטבול	29/10/2020

29/10/2020	פיטבול	פיט	985170003049317	27
19/11/2020	פיטבול	פלורה	932002000596934	28

אנו סבורים שיש להקפיד הקפדה יתרה על חיסון הכלבים המסוכנים במועד לנוכח דפוסי ההתנהגות התוקפניים של כלבים אלו.

המלצות

- לפעול לאכיפת הוראות החוק ובכללם עיקור וסירוס הכלבים. במקרה של פטור יש לתעד את אישור הווטרינר המחוזי.
- במקרה של סרבני עיקור יש לנקוט באמצעי אכיפה ולהבטיח כי בכל הקשור בכלבים מסוכנים הוראות החוק מתמלאות כלשונן.
- יש להקפיד הקפדה יתרה על חיסון הכלבים המסוכנים במועד לנוכח הסיכון הטמון באופיים התוקפני.

תגובת המחלקה הווטרינרית

מקבלים את ההמלצות ופועלים בנושא בסדר עדיפות גבוה. כבר בעת כתיבת שורות אלו מרבית הכלבים הרשומים בביקורת טופלו.

תחנת הסגר-הכלבייה העירונית

9

כללי

9.1

הכלבייה העירונית משמשת לקליטת כלבים משוטטים עד למציאת בעליהן או לאימוצן וכן כתחנת הסגר לכלבים נושכים לצורך תצפית כלבת. הכלבייה נמצאת במתחם הצמוד למשרדי השרות הווטרינרי העירוני. תחנת ההסגר מכילה 16 תאים כך שבכל תא יכולים לשהות 2 כלבים בוגרים. מכאן שהתפוסה המקסימלית ליום הינה 32 כלבים. יצויין כי לא תמיד ניתן לשכן 2 כלים בתא אחד. להלן נתונים אודות מספר בעלי חיים שהוכנסו להסגר עקב נשיכה/פגיעה באדם, או שוטטות בשנים 2018, 2019 ו-2020 כפי שנמסר לנו מהשירות הווטרינרי:

שנה	מספר בעלי חיים ששהו בהסגר	שחררו לבעליהם	הורדמו	מתו	נמסרו לאימוץ
2018	257	161	1	1	69
2019	231	145	1	2	75
2020	240	185	1	1	67

בדיקה שערכנו לחודש מאי 2021 העלתה כי כ- 65% מהכלבים ששוכנו בכלבייה שייכים לתושבי העיר וכ- 32% מהכלבים שייכים לתושבי ערים אחרות, רמת השרון, רחובות, נתיב העשרה, רמת גן וכפר קיש. יתר הכלבים הינם משוטטים ללא שבב. עם בניית תחנת ההסגר בשנת 2010 כתב הווטרינר העירוני כתגובה לדוח מבקר העירייה לשנת 2010 כי: "הפרוגרמה לכלבייה החדשה מכילה מספר גדול יותר של תאים לכלבים על מנת להיות ערוכים לגדילה

עתידיית של העיר ובנוסף לאפשר שירות בתשלום לערים סמוכות כגון כפר שמריהו ורמת השרון אשר להן אין כלל תחנת הסגר". למועד הביקורת הכלבייה העירונית אינה מספקת שירותי הסגר לערים סמוכות. יחד עם זאת בעלי כלבים מערים סמוכות הנדרשים להסגר יכולים לפנות לכלביה העירונית.

הסגר מתוקף חוק הכלבת

9.2

מחלת הכלבת נגרמת על ידי נגיף (וירוס) אשר תוקף את מערכת העצבים והמוח. המחלה גורמת לסימנים עצביים, לשיתוקים ולמוות, הן בבני אדם והן בבעלי חיים. לאחר הופעת הסימנים הראשונים של המחלה היא קטלנית ואינה ניתנת לריפוי.

חוק הכלבת קובע כי כלב שנשך אדם, ייכנס להסגר עירוני למשך 10 ימים, זאת גם אם הכלב מחוסן כנדרש בחוק. הרציונל מאחורי החוק הינו שלילת סימני כלבת המתפתחים תוך 10 ימים מיום הנשיכה. במסגרת הביקורת נבדקו מספר ימי ההסגר לגבי החודשים אפריל ומאי 2021, להלן תוצאות בדיקתנו:

מספר שבב	כתובת	גזע	תאריך תחילת הסגר	תאריך שחרור מהסגר	סה"כ ימי הסגר
982000197565520	הרצליה	רועה גרמני	31/05/2021	07/06/2021	8
939000007061097	כפר שמריהו	רועה בלגי	19/05/2021	27/05/2021	9
990000000030240	רמת השרון	מעורב	05/05/2021	14/05/2021	10
932002000613326	הרצליה	מעורב	26/04/2021	03/05/2021	8
982000148365413	רמת השרון	מעורב	21/04/2021	30/04/2021	10

יצויין כי ספירת ימי ההסגר הינם ממועד הנשיכה ולעיתים נכנס הכלב להסגר יום או יומיים לאחר הנשיכה. בסוף שנת 2020 תוקן חוק הכלבת, התיקון לחוק קובע כי כלב שחוסן נגד כלבת במהלך השנתיים שקדמו למקרה של נשיכה לא יחויב להיכנס באופן אוטומטי להסגר במכלאה עירונית, ובמקום זאת לבעליו תינתן האפשרות להחזיק את הכלב בבידוד ביתי לצורך תצפית ומעקב, לדברי הווטרינר העירוני "בידוד ביתי" ניתן לבעלי הכלבים כחלופה לבידוד הכלב במכלאה העירונית.

אגרות בגין שוטטות או נשיכה

9.3

סכומי האגרות בגין הסגר למועד הביקורת נובמבר 2021 כפי שקבועים בתקנות:

- הסגר בגין שוטטות: 83 ₪ בגין הובלת הכלב למכלאה, 36.5 ₪ לכל יום הסגר.
- הסגר בגין נשיכה (מכלאה עירונית): 36.5 ₪ לכל יום הסגר.
- הסגר בגין נשיכה (בידוד בחזקת הבעלים): 365 ₪ בגין 10 ימי בידוד ביתי.

במסגרת הביקורת נבדקו תשלום האגרות במדגם של 10 בעלי כלבים להלן תוצאות בדיקתנו

מסד	שבב	סיבת הסגר	תאריך תחילת הסגר	תאריך שחרור מהסגר	ימי הסגר	עיר
1	982000197565520	נשיכה	31/05/2021	07/06/2021	8	הרצליה
2	985170003002677	שוטטות	28/05/2021	30/05/2021	3	הרצליה
3	990000001330978	שוטטות	23/05/2021	23/05/2021	1	רמה"ש
4	939000007061097	נשיכה	19/05/2021	27/05/2021	9	כפר שמריהו
5	985111000532176	שוטטות	10/05/2021	11/05/2021	2	הרצליה
6	990000000030240	נשיכה	05/05/2021	14/05/2021	10	רמה"ש
7	939000007249087	שוטטות	04/05/2021	04/05/2021	1	כפר קיש
8	985120032294231	שוטטות	30/04/2021	02/05/2021	3	הרצליה
9	932002000613326	נשיכה	26/04/2021	03/05/2021	8	הרצליה
10	985120029159381	שוטטות	06/04/2021	07/04/2021	2	הרצליה

בדיקתנו העלתה כי חיוב בעלי הכלבים הינו בהתאם לסכומי האגרות כנדרש.

9.4 תקינות נתוני המערכת המוזנת לתאריכים אפריל מאי 2021

בחינת פרטי הכלבים בהסגר במערכת הממוחשבת העלתה שדות שלא הוזנו כראוי כדלהלן:

פרטים	מספר שבב
חוסר בתאריך שחרור הכלב מהמכלאה.	932002000613323
חוסר בתאריך שחרור הכלב מהמכלאה.	900182000980502
חוסר בתאריך שחרור הכלב מהמכלאה.	932002000613321
לא הוזן מקום מגורי בעלי הכלב.	932002000613323

יש להקפיד על הזנת פרטי הכלבים שבהסגר במלואם.

המלצות

- להקפיד על הזנת פרטי הכלבים הנמצאים בהסגר במערכת הממוחשבת.

תגובת המחלקה הווטרינרית

מדובר בטעויות אנוש אנו פועלים על פי ההמלצה.

10

עיקור חתולי רחוב

10.1

כללי

המשרד להגנת הסביבה קבע מדיניות התמודדות עם ריבוי חתולי הרחוב שעיקרה עיקור החתולים. להלן תיאור הדברים מהאתר של המשרד: "הדרך הנכונה וההומאנית להתמודד עם בעיית ריבוי חתולי רחוב היא עיקורם ואימוצם. שמירה על אוכלוסיית חתולי רחוב קבועה ע"י עיקורם תמנע מצד אחד חדירת חתולים נוספים, מכיוון שהחתולים הקיימים ישמרו לעצמם על הטריטוריה שלהם מפני חדירת חתולים זרים, ומצד שני יהוו מדכר טבעי של מזיקים למיניהם. העברת חתולי רחוב מסביבתם הטבעית, לא רק שמהווה עבירה על החוק, אלא אף מחריפה את הבעיה, שכן, נוצר ואקום אקולוגי, ולאחר זמן קצר חוזרים לטריטוריה חתולים חדשים (שאינם מעוקרים) ומתרבים מחדש".

מדיניות עיריית הרצליה כפי שמפורסמת באתר האינטרנט של העירייה הינה כדלהלן: "עיריית הרצליה באמצעות המחלקה הוטרינרית מעקרות ומסרסות את חתולי הרחוב בעיר לאורך כל השנה על מנת למנוע התפוצצות אוכלוסין של חתולים ברחובות העיר, כדי למנוע חיי סבל קצרים ואכזריים מהחתולים ולשיפור איכות חיי התושבים והחתולים".

להלן פירוט הליך עיקור חתולי הרחוב כפי שמתואר באתר האינטרנט של העירייה:

- לכידת החתולים נעשית בתיאום עם מאכיל חתולי הרחוב המקומי.
- לכידת החתולים נעשית ע"י לוכד מומחה ובעל ניסיון בצורה הומנית.
- וטרינרים מעקרים את החתולות ומסרסים את החתולים.
- אוזן החתולים מסומנת כדי שיראו בבירור שהם עברו כבר עיקור סירוס והם מקבלים חיסון נגד מחלת הכלבת.
- לאחר התאוששות של 24 שעות אצל הוטרינרים, מושבים החתולים אל מקום מחייתם בתאום עם המאכיל שלהם.

המחלקה הוטרינרית תומכת בהאכלה מסודרת של חתולי רחוב. לצורך כך הוקמו תחנות האכלה ברחבי העיר על מנת לצמצם פיזור מזון בשטח ציבורי ומניעת מטרד לתושבים. התחנות מוקמות בשיתוף עמותת "הרצליה אוהבת חיות" ובאישור המחלקה הוטרינרית.

תקציב המחלקה לעיקור/סירוס חתולי רחוב עומד על סך של 150,000 ₪ בשנה. בשנים 2018 ו-2019 בוצעו 1,016 ו-1,165 ניתוחי עיקור/סירוס בהתאמה. משנת 2021 התחילה המחלקה בהתקשרות באמצעות מכרז עם עמותת "S.O.S חיות האגודה למען בעלי חיים" המספקת לעירייה שירות הכולל לכידה, סירוס/עיקור והחזרת החתולים למקומם.

הליך העבודה – עיקור וסירוס חתולי רחוב

10.2

עד שנת 2021 פעלה המחלקה באמצעות עמותות שונות/וטרינרים פרטיים במסגרת "קול קורא" שפרסמה המחלקה. במסגרת מכרז שנערך באוקטובר 2021 נבחרה עמותת "S.O.S חיות האגודה למען בעלי חיים" למתן שירותי עיקור וסירוס חתולי רחוב.

להלן עיקרי התקשרות עם העמותה:

היקף השירות המוערך הוא כ-150,000 ש"ח לשנה. העירייה רשאית להקטין או להגדיל את השירות. השירות יינתן על-פי פניות מהמחלקה הוטרנינרית של עיריית הרצליה, בהתאם לצרכיה. על העמותה להיות בעלת יכולת ללכוד ולבצע לפחות 100 ניתוחים בכל חודש, במשך כל חודשי השנה.

- השירות יינתן בכפוף לקבלת הזמנת עבודה וקבלת פנייה מסודרת מהמחלקה הוטרנינרית אשר תכלול טבלה חתומה וממוספרת המכילה כתובות ופרטי אנשי קשר, ככל שיש.
- השירות יינתן לא יאוחר מ- 14 ימים מקבלת טופס הפנייה מהמחלקה הוטרנינרית בעירייה.
- חלה חובה לאחר הניתוח, לאחר זמן התאוששות ובטרם שחרור החתולים לאזור מחייתם, להגיע למחלקה הוטרנינרית של עיריית הרצליה, בימים ובשעות הפעילות הרגילים, לספירתם, רישומם ובדיקת פרטי הכתובות והפונים. בזמן ספירת החתולים יש לצרף טבלה המפרטת את הכתובות שמהם נאספו החתולים ומספר החתולים שנלכדו.
- במצורף לחשבונית על הקבלן לצרף דו"ח ניתוח עיקורים/סירוסים אשר יכלול טבלת אקסל עם הנתונים הבאים: תאריך לכידה, כתובת הלכידה, פרטי המאכיל, מין, גיל משוער, הריון ומספר גורים, צבע, מצב גופני כללי על פי דרוג מ 1 עד 5, פרוט פציעות או מומים, תאריך הניתוח, שם הרופא, אצוות חיסון הכלבת, סימון באוזן, תאריך שחרור והערות (להלן: "דו"ח ניתוח עיקורים/סירוסים").

ממצאים

- במסגרת הביקורת נסקרו תהליכי העבודה בכל הקשור לסירוס ועיקור חתולים להלן הערותינו:
- נמצא כי הדרישה לעיקור/סירוס מתבססת על דיווחי המאכילים/תושבים באמצעות טופס ממוכן הנמצא באתר האינטרנט של העירייה.
 - מסגרת הדיווח הנ"ל כוללת הצהרה כי הדיווח הינו על חתולי רחוב וכי ידוע למדווח על הפרוצדורות הכלליות הכרוכות בסירוס/עיקור החתולים.
 - לא נערך סקר למציאת מוקדי היתרבות. ההליך כולו מתבסס על דיווחי תושבים/מאכילים.
 - הדיווחים האמורים נשלחים על ידי המחלקה לעמותת SOS לה הסכם עם העירייה, הדיווחים כוללים את שם המאכיל/תושב ונדרש מהעמותה ליצור אתו קשר באופן שיש למחלקה היזון חוזר על טיפול בפניה.
 - העמותה מדווחת באמצעות אפליקציית WhatsApp בזמן אמת על לכידת מספר החתולים. יצוין כי דיווח זה אינו נכלל במערכת העירונית ונשאר במכשירים הסלולריים של עובדי המחלקה.
 - הוראות החוזה הקובעות כי החתולים יובאו למחלקה לצורך אימות מספר החתולים שעברו את ההליך אינה מקוימת בפועל.
 - העמותה מדווחת במסגרת טופס מובנה על מספר החתולים שעברו את ההליך, הכתובת שנאספו ממנה וכן פרטי המאכיל/תושב שפנה.
 - רשימה זו של העמותה נבדקת מול דרישות המחלקה ועל בסיס זה מאושרת לתשלום.
- אנו סבורים כי הליך עבודה זה אינו כולל מערכי בקרה בסיסים על התשלום לעמותה. החובה הכלולה בחוזה להצגת החתולים לפני שחרורם בפני עובדי המחלקה הינו בקרה בסיסית לנכונות החיוב. במצב הדברים הקיים איבדה

המחלקה את האפשרות לוודא את נכונות החיוב הנגזר ממספר הפרטים העוברים הליך סירוס/עיקור, העמותה אוספת את הפרטים ומשחררת אותם ללא מערך בקרתי. אנו סבורים שיש מקום לאכיפת החובה המעוגנת בחוזה ההתקשרות להצגת הפרטים לפני שחרורם גם אם באופן מדגמי.

המלצה

- לשקול יישום הוראות החוזה המחייבות הצגת הפרטים שעברו סירוס/עיקור קודם שחרורם כמערך בקרתי.

תגובת המחלקה הווטרינרית

בתקופת הקורונה ועל מנת לצמצם הגעה למחלקה של אנשים חיצוניים, החלטתי להמיר את הצורך בספירת החתולים לאחר העיקור בביצוע טלפונים באופן מדגמי למזמיני השירות ולוודא כי אכן בוצע השירות ומספר החתולים שנאספו. אני רואה בדרך זו יכולת מעקב ביצוע טוב ומספק ובמכרזי הקרוב נשנה את הדרישות בהתאם למציאות הקיימת ולדרכי הפעולה המשתנות.